Ը. ՏԱՐԻ 2149 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 6 ԱՐԵԳ՝4383—Հ. Տ. 14 ՄԱՐՏ 1891—Ն. Տ. 26 ՄԱՐՏ 1891—ՀԻՋՐ. 16 ՇԱՊԱՆ 1308 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՀԱՐԿԵՐ ԻՐԵՆ ԲԱՑԵ ԽՐԻԱԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼՍ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՎԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آروملك

غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata]
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՎԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱՖԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ Հայոց Ազգային Կանոնաւոր տարեկան	100
» » Գաւառաց » »	80
» » Արտասահման » »	40
Գաւառաց » Ազգային » »	200
» » Վեցամսեայ » »	100
Օտար երկիրներէ տարեկան ֆրանկ	56
» » վեցամսեայ »	28

Գրաբար զրկուած լրագրոյ համար նոր ծանուցութիւնի վրայ 6 մանրագրութեանս զրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ լրագիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX JOURNAL

Ը. ՏԱՐԵԴԱՐՁ, 14 ՄԱՐՏ 1891

50ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱԳՈՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԲԱՐԵԽՆԱՄ ԿԱՑՍԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

16 ՇԱՊԱՆ, 1308 = 14 ՄԱՐՏ, 1891

Օսմանեան լայնածաւալ Տէրութեան ժողովուրդք այսօր մեծաւ ցնծութեամբ կը տօնեն մեր Օգոստափառ Վեհապետին Սուլթան Ագոտ-Իլ-Համիտ Բ. Կայսեր ծննդեան 50ՐԴ տարեդարձն։

Անձնապէս Ն. Կ. Վեհափառութիւն շատ բաներ ըրած է իւր վեհապետական իշխանութիւնը սիրելի ընծայելով իւր հպատակաց, իւր ողորմածութեամբ որով ամէն տեսակ արկածելոց օգնութեան հասած է, իւր արդարասիրութեամբ որով պատժած է, բայց նաեւ իւր դթասրտութեամբ որով ներողամիտ դտնուած է ի հարկին, այն դթասրտութեամբ, կ'ըսենք, որ տառապելոց և նեղելոց մեծագոյն յոյսն և ապաւէնն եղած է, և է միշտ։

Օգոստափառ Վեհապետին այս համակրելի ձիրքերէն շարժեալ, Տէրութեան ամէն կարգի հպատակներն, ընդ որս և հաւատարիմ Հայ հպատակներն, այսօր բերկրութեամբ կը տօնեն բարեբաստիկ տարեդարձը, մաղթելով մեծագոյն բարօրութիւն փառապանծ Տէրութեան համար, ընդ հովանեաւ հայրախնամ Ինքնակալին, որոյ իշխանութեան ներքեւ պատուոյ, կենաց և ընչից ապահովութիւն վայելելն եւեթ եղած է իրենց բոլոր բաղձանաց առարկան, և վստահ են այս անգին բարիքը միշտ և հանապազ վայելելու շնորհիւ Կայսերական հոգածութեան։

Իւր բարենորոգիչ ոգւով, իւր հայրագութ հպատակասիրութեամբ, իւր նշանաւոր իմացականութեամբ, իւր անխոնջ աշխատասիրութեամբ և իւր յառաջդիմասէր ձգտումներով, Ն. Կ. Վեհափառութիւն գրաւած է իւր միլիոնաւոր հպատակաց սէրն ու յարգանքը, զորս ամէն տարի աւելի փառաւոր ցոյցերով կ'արտայայտեն Ն. Կ. Վեհափառութեան Ծննդեան և Գահակալութեան Տարեդարձներուն առթիւ։

Վեհապետական այս ընտիր բարեմասնութիւնք նշանաւոր կերպիւ ի հանդէս եկան վերջին տարիներու քաղաքական մեծամեծ տագնապներու մէջ ընդորս անցաւ Օսմանեան Տէրութիւնն՝ անեղծ պահելով իւր բարձր դիրքն ի շարս մեծ և հզօր Տէրութեանց։

Քաղաքակիրթ աշխարհն այսօր զարմացմամբ կը խոստովանի թէ այս եզական արդիւնք ձեռք բերուած է շնորհիւ հաղուագիւտ ձիրքերու, որք Օսմանեան Վեհապետաց ազնաւոր շարքին մէջ բարձր դիրք մը կուտան ՍՈՒԼԹԱՆ ԱԳՈՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՑՍԵՐ։

Ն. Կ. Վեհափառութիւն, իւր ամէն ազգէ հպատակաց իմացական և մտաւորական զարգացման համար ջանք և զոհողութիւն չխնայելով, արդեամբ ապացուցած է թէ այս գեղեցիկ երկրին վերածնութեան հոգածու է միշտ։

Եթէ տակաւին երկիրն ընդունակ է զանազան կարգի բարենորոգմանց, ուրախալի չէ՞ միթէ մտածել թէ ո՛չ ոք Ն. Կ. Վեհափառութեան չափ խորապէս կը զգայ պէտքն այն բարենորոգմանց, որոց եւս վաղընդփոյթ լիակատար իրագործումը տեսնելու և ամ ըստ ամէ բերկրութեամբ հռչակելու համար, մաղթենք երկարութիւն կենաց և ամենայն բարօրութիւն ու յաջողութիւն Նորին Օգոստափառ Վեհափառութեան Սուլթան Ագոտ-իլ-Համիտ Բ. Կայսեր։ Այս յուսով ու բարեմաղթութեամբ, Հայ Ազգն որ ի Թուրքիա՝ իւր սրտաբուխ աղօթքը կը միացնէ բոլոր Օսմանեան հպատակ ազգաց աղօթքին, և ամենայն զորութեամբ կ'աղաղակէ «ԿԵՑՑԷ՛ ՍՈՒԼԹԱՆ-ԱԳՈՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ ԿԱՑՍՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ»։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՔ

Նիւ-Օրլէանսէ կը հեռագրուի առ Նիւ-Եօրք Հերալտ թէ տեղւոյն Իտալացւոց երեւելիներէն մին, Պ. Ռաքքի վաճառականն, իրաւունք կուտայ այն քաղաքացւոց որք անպարտ հռչակեալ Իտալացի ոճրագործներն սպանեցին դնդակահար կամ կախաղան հանելով։ Պ. Ռաքքի կ'ըսէ թէ այս եղերաբաղարդարեւ ցաւալի տեսարան մ'ընծայեց, բայց յիշելով թէ Նիւ-Օրլէանսի քաղաքացիք ո՛ր աստիճան գրգռուած էին և չարագործաց յանդգնութեան դէմ անճար և անզօր մնացած, ուրիշ միջոց չկար վերջ մը տալու այն անել կացութեան, և ինք՝ թէեւ Իտալացի՝ իրաւունք կուտայ Լինչի ծրէնքին գործադրիչներուն։

Պ. Ռաքքի կը յարէ թէ Նիւ-Օրլէանսի Իտալացի բնակչաց երեւելիք այս կարծիքն ունին ամենքն ալ, եւ Լինչի օրէնքին գործադրիչները ժողովրդեան բարերարներ կը նկատեն։ Կարելի է որ անմեղներ ալ զոհուած լինին, բայց մեծ բարիքէ մանր չարիք անքաւեալ են միշտ։

Թէեւ Նիւ-Օրլէանսի երեւելի Իտալացիք այսպէս կը խորհին, բայց Միացեալ Նահանգաց ուրիշ կողմերը բնակեալ Իտալացիք որք խնդիրը սոսկ ազգասիրական տեսակէտով կը նկատեն, չեն դադրիր վրէժխնդրական զգացումներ արտայայտել, և Արեւմտեան Վիրճինիոյ նահանգէն կը հեռագրուի թէ երկաթուղւոյ հինգ հարիւր Իտալացի աշխատաւորներ վարժութիւն կ'ընեն։

Այս և ուրիշ իրողութիւնք կը ցուցնեն թէ Նիւ-Օրլէանսի ահռելի դէպքերը սաստիկ պաղութիւն ձգած են Իտալացւոց և Ամերիկացւոց միջեւ։ Եթէ Միացեալ Նահանգներն Եւրոպիոյ մէջ դտնուէին, պատերազմն անխուսափելի էր։ Բաղդաբախտաբար, երկուց երկրաց միջեւ ահագին Ովկիանոս մը կայ, որոյ ջուրերը շատ մը կրից բոցեր կրնան մարել։ Այնու ամենայնիւ, կարելի չէ դուշակել թէ խնդիրն ինչ ելք պիտի ունենայ։

Լինչի գործադրիչներն, երբ բանտէն ներս խուժեցին, տեսան որ բանտապետն անպարտ հռչակեալ Մաֆիայի մարդիկն ամենայն լուութեամբ կը փոխադրէր արանց բանտէն կանանց բանտն, ուր աւելի ապահով կրնային լինել։ Լինչի գործադրիչք այս փոխադրումն արգիլելու համար ճիշդ վայրկենին հասան։ Զարագործաց հետ դտնուող և Պ. Հէնէսիի սպանման մասնակցող պատանի մը զատեցին անոնցմէ և մահիճներու ներքեւ պահեցին, իւր անփորձութեան խղճալով։ Իսկ փախստականներէն ինն դնդակահար սպանեցին, մտիկ չընելով անոնց աղերսաշարժ աղաղակներուն, և երբ տեսան թէ դուրսը մնացեալ ամբոխն ամենայն ինչ իւր առջեւ կատարուած տեսնել կ'ուզէր, ահա յանժամ դուրս հանեցին ողջ մնացեալ երկուքն, որք փողոցին մէջ կախուեցան չուանով։ Այս ցաւալի պատմութիւն զոր մի քանի օր յառաջ հրատարակեր էինք այլ և այլ մանրամասնութեամբ՝ հաստատուած է նաեւ Նիւ Օրլէանսի կառավարչին տեղեկագրով։

ՎՍԵՄ. ՄԵԼՔՈՆ ԽԱՆ ԵՒ ՊԱՐՍԻԿ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով, Լոնտոնի պարսկական դեսպան Վսեմ. Մելքոն Խան իւր բոլոր տիտղոսներէն և աստիճաններէն զրկուած է (ինչպէս անցեալ օր ծանուցինք) ո՛չ միայն զի անցեալ տարի վեճի բռնուած էր Պարսկաստանի նախարարապետին հետ, ո՛չ միայն որովհետեւ յանձն չէր առած Պարսկաստան դառնալ, այլ և մանաւանդ զի Լոնտոնի մէջ մասնաւոր հրատարակութիւններ ըրած է, յորս իւր երկրին վարչութեան ընթացքը խստիւ կը քննադատէ, և կարեւոր դաղտնիքներ երեւան կը հանէ, — բան մը որ ներելի չէր այն չափ ժամանակէ հետէ Պարսկաստանի ծառայութեան մէջ դտնուած և այն չնորհիւ նիւթական ու բարոյական բարձր վիճակի մը տիրացած նախկին պաշտօնեի մը։ Այսպէս կը խորհի պարսիկ վարչութիւնը։

Ն. Վսեմութիւն Թաֆրի մէջ նամակ մը հրատարակած է, զոր հետեւեալ չափաւոր կերպիւ կը թարգմանենք իրեն հետաքրքրաշարժ ինչ.

«Զոր հեռագրաց միջոցի մէջ կը տեսնեմ թէ մեր ի Թեհրան գտնուող նախարարներէն ոմանք կ'երեւակայեն թէ Անգլիոյ մէջ իսկ մեր անձնական տիտղոսներն և մեր օրինաւոր իրաւունքները կարող են առնուլ նոյն եղանակաւ որով մարգիկ կրնան պատժուիլ ի Պարսկաստան, Իմանձնական խնդրոյս մէջ իմ հայրենակիցներուս համար ո՛և է բացատրութեան պէտք չկայ։ զի նոքա մեր արդի պաշտօնատարաց ներքեւ լիովին տեսած են ապացոյցներ քմահաճոյից՝ տեղական աւանդական իրաց հետ զուգորդեալ, և մասնաւորապէս քաջ գիտեն թէ մեր մեծագոյն նախարարներ անգամ, երբ կը կարծէին թէ լիակատար վստահութիւն կը վայելեն, յանկարծ ինկան։

«Գալով իմ եւրոպացի բարեկամներուս, սա միայն բաւ է որ ըսեմ թէ իմ երկար պաշտօնավարութեանս միջոցին իմ կառավարութեանս կողմէ պարսաւանաց ո՛չ մէկ բառ չընդունէին զատ, արտասովոր բարտաւարութեամբ մը զոր իմ կողմէ ո՛չ մէկ արժանիք կրնայ արդարացնել՝ մեր լեզուին մէջ շկայ յարգանաց, փաղաքշանաց, երախտագիտութեան և պատկառանաց ոչ մէկ բացատրութիւն զոր միշտ վերջին օրերս իմ խոնարհ անձիս ուղղած չլինին իմ վեհանձնութս և իւր նախարարք։ Երբ հրատարակեմ իմ երկար թղթակցութիւնս Ն. Վեհափառութեան Շահին և իւր կառավարութեան հետ, իմ թշնամիքս անգամ պիտի խոստովանին թէ իմ միակ յանցանքս սա եղաւ որ՝ Եւրոպիոյ մէջ կրթեալ՝ փորձեցի, գուցէ չափազանց քաջասրտութեամբ, բարեփոխել մասնաւոր դրութիւն մը որ մեծ պատիւ չէր բերեր մեր արդի վարչութեան։

ԻՇԽԱՆ ՄԵԼՔՈՆ ԽԱՆ

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԱՐԿԱԾՔ

Ի Լոնտոն պաշտօնապէս հաստատուած է (Թայմսի հրատարակութեանց նայելով) թէ անգլիւսպանիական հրաչալաւոր Պարոնայց Մուրիէթթա և Ընկերութեան սեղանաւորական տունը ծանրապէս վնասուած էր Արժանթինի դործերէն, ուստի և հաշուեյարդարութեան մնած է, յետ որոյ իրրեւ բաժնի վրայ ընկերութիւն պիտի վերակազմուի։ Այս նոր ընկերութեան դրամագլուխը պիտի լինի 3,900,000 անգլ. ոսկի, սապէս բաժանեալ, — մէկ ու կէս միլիոն ոսկի՝ ամբողջովին վճարեալ բաժնեթուղթով. մէկ միլիոն ոսկի՝ կիսովին վճարեալ բաժնեթուղթով. մէկ միլիոն ոսկի 5% տոկոսաբեր պարտաթուղթով, որոյ 400 հազար ոսկին պահեստի դրուած։ Եթէ կիսովին անվճար դրամագլուխը պահանջելի լինի, լուծեալ ընկերութեան անդամց անձնական ստացուածքը պիտի տրուի կէս միլիոն ոսկւոյ փոխարէն։ Պարտաթուղթերն ընդունած են Լոնտոնի գլխաւոր սեղանաւորական տուներ։ Զախողուածի մը հանդէպ այս յաջողութիւն կը բացատրուի սա կերպիւ թէ Պարոնայք Մուրիէթթա թէեւ Արժանթինի դործերէն վնասուեցան, բայց իրենց տուն ընդհանրապէս յոյժ շահաւոր դործեր կ'ընէր, որուն իրրեւ ապացոյց Թայմս կը յիշէ թէ 1889 դեկտ. 31ին վերջացեալ հնդամեայ շրջանին մէջ այս տուն տարեկան 300 հազար ոսկիէ աւելի շահ ըրած էր։ Նոր կազմակերպութեամբ տան վարիչք և պաշտօնեայք չպիտի փոխուին։ Մուրիէթթա տունն Արժանթինի դործերէն այնքան վնասուած էր վերջերս, որ եթէ այս զգուշական միջոցին չդիմէր, անանկութիւնն անխուսափելի կը կարծուէր։ Զեռնհաս մարմին մը, այս վերակազմութիւնէ յառաջ, մանրամասնօրէն քննեց Մուրիէթթա տան վիճակն, և իւր տեղեկագրոյն վրայ Անդլիոյ Պանքան և գլխաւոր տունք հաւանեցան այս փոփոխութեան։

ԱՌԱՏԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆ

Լոնտոնի լրագիրք կ'ծանուցանեն թէ անգլիացի բարեբար մը որ իւր անունը չի յայտներ, բարեկամի մը վիճոցաւ նամակ մ'ուղղելով առ Պ. Կոշը՝ նախարարն եւրոպա ան դործոց, յայտարարած է թէ 80,000 անգլ. ոսկի կը նուիրէ՝ անկէ կառավարութեան կողմէ տրուելիք պատշաճ գետնի մը վրայ Բ. իսաւեան Դեղարուեստից Թանգարան մը շինելու համար ի հարաւային Քէնսինկթոնը, մերձ ի Լոնտոն։ Պ. Կոշն սիրով հաւանեցաւ, եւ դրուած պայմաններն ընդունեց։

ԹՇՆԱՄՈՒԹԻՒՆ Ի ՓԱՐԻԶ

Ի Փարիզ, Վիքթուար փողոց, աղքատկին մը որոյ ամուսինը մեռած էր այս օրերս, գիշերայն խեղդամահ ըրաւ ինքզինք և իւր երկու զաւակներ։ Երեք նամակներ թողուց, մին գաւառն իւր ազգականաց ուղղեալ, բացատրելով թէ ապրուստի միջոց չունէր բնաւ, և խորհուրդ տալով անոնց որ Փարիզ չգան։ Երկրորդը դռնապանին ուղղեալ, որուն շնորհակալութիւն կը յայտնէ իւր զանազան օգնութեանց համար, և երրորդն ոստիկանութեան ուղղեալ, որուն կ'աղաչէ չհրաչակել իւր անուն և իւր և զաւակաց մարմինն ի տես հասարակաց չդնել որչեալ տեղն։

ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆ

Կալլէսի իշխանին ներկայութեամբ տեղի ունեցած խղճի մը մէջ, ազնուական սպայի մը ձեռօք խարդախութիւն մը դործուելն և աստի դատ մը յառաջ դալը ծանուցուած էր արդէն։

Ցեյլ Բրիդիլ մեծ լրագիրն Լոնտոնի այս առթիւ կը քննադատէ իշխանին ընթացքն, յիշեցնելով թէ ժամանակաւ իւր անուն խառնուած էր նաեւ ամուսնալուծման դատի մը (Մորտոնի)։ Բայց այն ատեն այնքան ցոցուեցաւ և խնդիրը փակուեցաւ ի սէր պատշաճութեան։ Բայց ներկայ պարագայիս մէջ, կ'ըսէ, կ'արժէ իմանալ թէ իշխանն իւր ընթացքով քաջալերած է խաղամոլութիւնն, որ Անդլիոյ հողատէր և դրամատէր դասուն երկու երրորդ մասին համար անէծք մը դարձած է։ Քանի որ մեծ կոչում մ'ունի, կ'արժէ որ այս խնդիր լուսաբանուի, կ'ըսէ թերթը։

ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԿԼԱՏՍԹՈՆԵԱՆՑ

Մասնակի ընտրութեանց մէջ Կլատսթոնեանց վայելած յաղթութեանց երկար շարքն յանկարծ ընդհատեցաւ Պիրմինկէմ քաղաքի մէկ արուարձանին մէջ, Յասթոն Մանոր, ուր սոսկ պահպանողական մ'ընտրեցաւ ընդդէմ կլատսթոնեան արմատականի մը։ Իրաւ է որ հանդուցեալ Երեսփոխանն ալ պահպանողական էր, բայց նա 1886ին 782 քուէի մեծամասնութեամբ եւեթ ընտրուած էր, մինչ իւր յաջորդ ընտրեցաւ 2,978 քուէի մեծամասնութեամբ։ Այս շրջանակի մէջ Միութենականաց զօրութեան վրայ 1886 էն ի վեր աւելցած է 1,815 քուէ, մինչ Կլատսթոնեան զօրութենէն պակսած է 318 քուէ։ Բաց ասոնի, 1885ին նոյն շրջանակէն ազատական մ'ընտրուած էր, բայց յորմէ հետէ արմատական կուսակցապետ Պ. Չեմբրլէյն Պ. Կլատսթոնի դէմ դաձաւ իւլանտական խնդրոյն վրայ, ի Պիրմինկէմ իւր մեծ ազդեցութեամբ Պ. Կլատսթոնի կուսակցութեան դէմ կը շարժի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԲԱՐԲԵՐ

Տիկին Ճաքսընի իւր ամուսնոյն կողմանէ առեւանգման դատն (որոյ նախնական վիճակն առիթ օրը ծանուցինք) Լոնտոնի Վերաքննիչ Ատենին առջեւ եկաւ, յորում իրրեւ դատաւոր բազմած էին դատական նախարարը (լորտ Զանսէլըր)։ Վերաքննիչ ատենի նախագահն և Լորտ Ցրայ դատաւորն։ Ամուսինն ու կինը ներկայացան ի դատարան, իրենց փաստաբաններուն հետ։

Ատեանն, երկու կողմն յառաջ բերած փաստերը լսելէն ետք, մեկուսացաւ։

180

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

—Օ՛հ, ըրաւ կոմսուհին խղդուկ ձայնով մը։

Դերակոմսը, զզուելի ժպիտով մը, չարունակեց.

—Կը գուշակէք հիմակուընէ թէ ձեր աղջկան երեւումն ի՞նչ ազդեցութիւն յառաջ պիտի բերէ։ Այս առաջին տեսարանը կը թողում և երկրորդին կ'անցնիմ. ձեր աղջկան վրայ վիճակ պիտի ձգեն, և նա պիտի պատկանի այն անձին որուն ենէ։ Ալ վարագոյրը կը քաշեմ երրորդ և վերջին տեսարանին վրայ որ թատրոնին ներսը պիտի կատարուի։

Դէմքին գիծերը կծկուած և այտերը դիակի գոյն առած, կոմսուհին անշարժ կը մնար որպէս թէ ելեքտրացած ըլար. բայց տարապայման կերպով բացուած իր աչքերէն բոցեր կը ժայթքէին։

Ցանկարծ, աչքերը սոսկմամբ դերակոմսին վրայ սեւեռած, ծռեցաւ իր սրունգներուն վրայ, և այնպէս ձեւ մը ըրաւ որ կարծես թէ անոր վրայ պիտի նետուէր։ Բայց նորէն ետ ետ գնաց մինչեւ սենեկին խորը։

—Դարշելի՛, դարշելի՛, ըսաւ խռպոտ ձայնով մը։

—Դիտէք թէ իմ խօսքերս ի՞նչ կ'արժեն, ըսաւ դերակոմսը. հիմայ, կ'ուզէ՞ք ընել իմ ըսածս։

—Ոչ, ոչ, պատասխանեց կոմսուհին վայրագ քաջութեամբ մը և մեր կանգնելով։ Ու անմիջապէս անոր մօտ գնաց։

—Պիտի չընէ՞ք այդ բանը, գոչեց չընչասպառ։ Որչափ ալ անզգամ ըլլաք, այդ անլուր ոճիրը պիտի չկամարձակի՞ք գործել...

—Ձեզի ըսի որ ոչ մէկ բանէ կը վախնամ ես, թէ մինչեւ ծայրը պիտի երթամ։

—Հրէ՞շ, հրէ՞շ, աղաղակեց խեղճ մայրը խելացնոր...։ Բայց ոչ, ոչ, անկարելի է, չկրնար ըլլալ այդպէս բան։ Աստուած թող չտար որ կատարուի այդպէս բան մը որ աշխարհս վրայ գտնուած ամենէն ահռելի բաներէն աւելի անդին կ'անցնի, բայց դեռ ատիկա չեղած, իր կայծակը կ'ինկեցնէ ձեր գլխուն և զձեզ փոշիի կը փոխէ, կամ երկիրը կը բացուի ձեր ոտից տակ և կը կլնէ զձեզ։

Վայրկեան մը կեցաւ շունչ առնելու համար և չարունակեց.

—Ի՞նչ, դո՞ւք էք, Սանդաքի դերակո՞մս, որ երեւակայեցիք այդ հրէշային բանը զիս խաչտանգելու համար։ Բայց ի՞նչ թունաւոր նիւթէ չինուած է ձեր հոգին... Ա՜հ, անտառաց գազաններն այսքան կատաղի չեն...։ Չկայ բարբարոս մը, չկայ վայրենի մը Ամերիկի անծանօթ երկիրներուն մէջ, որ կարենայ մինչեւ իսկ գաղափար ունենալ այդպէս զարհուրելի բանի մը վրայ։ Թշուառակա՜ն, թշուառակա՜ն, դուք մարդ չէք, հրէշ մըն էք դուք, վայրագ, ազտոտ գազան մը։

Դերակոմսը մոլի կ'ընէր, դայրոյթէն դողդղալով, եւ կը խնդար ակռայները կճրտելով։

Ջանաց յուզել զայն, անոր սրտին մէջ գթութեան զգացում մը ծնուցանել, կոմսուհւոյն մաքէն չանցաւ ատիկա։ Ամօթ պիտի զգար պաղատելու չափ եթէ խոնարհէր։ Պիտի զայրոյթով լեցուէր, եթէ վայրկեան մը ինքզինքը տկար ցուցնէր անոր առջեւ։ Արդէն գիտէր թէ անոր ազաչել անօգուտէր և կը զգար թէ այն թշուառականին առաջադրած նպատակը յաջողումն էր այն մահացու ատելութեան զոր ուխտած էր Լաֆէռի կոմսին դէմ։

Ցանկարծ դէպ ի փոքր աշտարակին դուռը ցատկեց ամբողջ ուժովը պսակալով. «Աղջի՛կս, աղջի՛կս...»։

Վայրկեան մը անշարժ մնաց, ականջ դնելով։ Բայց այն հաստ դրան ետեւէն աղմուկ մը չլսուեցաւ։ Օգոստի ձայնը չպատասխանեց իրենին։ Այն ատեն այն թանձրացուցած դրան վրայ նետուեցաւ, իր կռունկները բոլոր ուժովը զարկաւ անոր, եղունգները կոտրտելով փայտերը սկրդելու համար։

Հասկնալով որ իր բոլոր ջանքերն ապարդիւն էին, յանկարծ մոքէն անցուց իր թշնամւոյն ձեռքէն ազատել խոյս տալով։ Եթէ յաջողէր, պիտի կանգ առնէր իր ճամբուն վրայ հանդիպած առաջին բնակուած տեղը եւ հոն օգնութիւն ու պաշտպանութիւն պիտի խնդրէր, եւ պիտի դառնար իր աղջիկն ազատելու։

Առանց ինքնիրեն հարցնելու թէ անկարելի չէ՞ր իր փորձելիքը դէպի սենեկին դուռը վազեց։ Ժամանակ ունեցաւ բանալու, բայց ոչ դուրս նետուելու։ Դերակոմսը որ անոր շարժումներէն և ոչ մէկն աչքէն կը փախցնէր, անոր ետեւէն վազեց եւ բռնեց զայն։

Մոլեգնօրէն սկսաւ դիմադրել, հարուածներ տեղալ անոր վրայ, անոր մարմնոյն ամէն կողմը, ոտքով ու ձեռքով։ Բայց նա ուժով բռնած էր զինքը, ամուր կապեր էին անոր թեւերը. անկարելի էր անոր ձեռքէն ազատիլ։

—Պիտի գրէ՞ք, ըսաւ խուլ ձայնով մը։

Պատասխանեց կոմսուհին։

—Վա՜տ, վա՜տ։

—Լաւ, դուք այդպէս ուզեցէք։

Զայնը բարձրացնելով, ըսաւ.

—Օ՜ն, եկէք։

Ծանր ոտնաձայներու աղմուկ մը լսուեցաւ և երկու մարդեր երեւցան։

—Տիկինն հոս կը պահեմ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն, ըսաւ անոնց. տարէք զայն Տիկնանց աշտարակին սենեակն, որ պատրաստուած է իրեն համար։

Հակառակ իր դիմադրութեան և իր ճիչերուն, Լօռի եւ Բօլիպռի քաշկռտելով տարին կոմսուհին Տիկնանց աշտարակն, ուր փակեցին զայն խուցի մը մէջ որ նման էր անոր որուն մէջ Օռօռ բանտարկուած էր։

Ժ

ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՆԵՐԸ

Նոյն իրիկունն իսկ, իրենց տէրը Բլոտ՝Բռիսը ձգելով, իր երկու մեղսակիցները Բարիզ դարձան ուր նոր պաշտօն մը ունէին կատարելու։ Այս մասին շատ ծանր պատուէրներ ստացած էին։ Ամենամեծ խոհեմութեամբ պէտք էր որ վարուէին որովհետեւ խնդիրը յաջողելու և ոստիկանութենէն չնեղուելու վրայ էր։ Պէտք էր որ համբերութեամբ սպասէին նպաստաւոր առթիւն, որ անպատճառ պիտի ներկայանար երեք օրուան մէջ, որ իրենց տրուած ժամանակն էր։ Անօգուտ է ըսել թէ իրենց բաղձանքներէն շատ վեր վարձատրութիւն մը խոստացուած էր իրենց իրարքանչիւրին։

Հետեւեալ օրը, Լօռի և Բօլիպռի, երկուքն իրենց ծպտումին տակ անճանաչելի և իրարմէ հարիւր քայլի չափ հեռու քալելով, Ռուշէ փողոցը կը պտտէին, աչքերնին թիւ 53 տան դրան վրայ յառած։

Լօռի բարձր դասու ընտանեաց սպասաւորի մը հագուստ հագած էր։ ձիթապտուղի գոյն նուրբ ասուէ վերարկու, ոսկեղծ պղնձէ կոճակներով և եզերքը ճերմակ երիսով, և գլուխը լայն տրէզով մը զարդարուած քաքէթ մը դրած էր։ Բօլիպռի յանձնակատարի զգեստներ հագած էր և այն բարի Սավուացիներէն կամ Օվէռբէններէն մին դարձած էր որոնց կը հանդիպիլ փողոցներուն անկիւնն որք գործի կը սպասեն, և որք երբեմն երբեմն կօշիկ մաքրողի արհեստը կը կատարեն։ ամբողջ հագածը շաքանակագոյն հինցած ու մինչեւ հիւսուածքը մաշած թաւիշէ էր։ այդ ձեռքէ ինկած զգեստը, տափատն և լայն ու խոր գրպաններով կլոր թիկնոցակը գնած էր շորս ֆրանքի Շարէլի հնավաճառներէն մէկէն։

Կէս օրէն վերջը ժամը մէկին մօտ, Լաֆէռի կոմսը Թէատրոնը կանչեց, տուաւ անոր նամակ մը զոր նոր գրած էր և խնդրեց որ անմիջապէս Մոնբէռռէի մարգիզուհւոյն տանի զայն։ Թէատրոն փութաց հնազանդիլ իր տիրոջ։

Լօռի եւ Բօլիպռի տեսան անոր դուրս ելնելն և արագաքայլ Ռուշէ փողոցէն վար իջնելը։ Երբ բոլորովին անհետացաւ, Լօռի իր քաքէթն հանեց և ճակատը սրբելու պէս ըրաւ։ Որոշուած նշան մըն էր։ Բօլիպռի սկսաւ փողոցէն վար իջնել, իր ընկերին մօտենալով։ ընդհուպ դէմ առ դէմ ելան։

—Սպասաւորը գործի մը համար դուրս ելաւ, ըսաւ Լօռի ցած ձայնով, անցորդներուն ուշադրութիւնը չդրաւելու համար, կարծեմ թէ ժամանակն եկած է։

—Թէ որ միայն պուլվառ Հօսման կ'երթայ, չատ չուշանար։

—Կէս ժամ մը հարկաւ դուրսը կը մնայ։

—Գրեթէ այդչափ։

(Շարունակի)

մասնաւոր սենեկի մը մէջ, ուր զՏիկին Ճաքսըն երկար հարցաքննութեան մը ենթարկեց։

Ունինդրութեան սենեակը գառնալով, Ատեանը վճիռ մը արձակեց, որ կ'ըսէ թէ կինն յայտարարած է թէ իր ազատ կամքը հրաժարեցաւ իր ամուսնոյն հետ կենակցութենէն. թէ՝ միւս կողմանէ՝ ընդունելի չէ որ ամուսին մը իր կինը բանտարկելու և բռնութիւններ ի գործ դնելու չափ բացարձակ իշխանութիւն ունենայ։ Այս պատճառներով, դատարանն ազատ արձակեց զՏիկին Ճաքսըն, որ այսուհետև կրնայ բնակիլ՝ ուր որ հաճոյ թուի իրեն։

Տիկին Ճաքսըն, թողլով իր ամուսինն, իր քոյրերուն ու բարեկամներուն հետ մեկնեցաւ ատենէն։

Այս դատաստանէն սա երեւցաւ, ինչպէս Թայմս եւս կը նշանակէ, թէ Անգլիոյ գաւառաց մէջ, ուրեք ուրեք, առն իշխանութիւնն իր կնոջ վրայ շատ բացարձակ կը համարուի։ Պ. Ճաքսըն, իր գաւառին մէջ, ջերմ համակրանք վայելած էր, երբ իր կինն առեւանգելով պահեց իր տան մէջ, զոր յատկապէս այս նպատակաւ ամրացուցած էր։

Բայց Վերաքննիչ Ատենին արդար դատավճռէն երեւցաւ թէ անգլիական օրէնքն անգլիական բարքերէն աւելի յառաջացեալ է բարեբախտաբար։

ԽՈՂՃԱՀԱՐ ՈՐԴԵՍՊԱՆՆ

Վերջին թղթատարով առնուած ֆրանսական լրագրաց մէջ կը տեսնենք թէ Պ. տը Պրէքուր վախճաներ է Մեծին Շարթրէօզի վանուց մէջ։

Պ. տը Պրէքուր, որպէս անունէն յայտնի է, ազնուական ընտանիքի մը կը պատկանէր։ Երեք անգամ ամուսնացեր էր. առաջին կնոջը մեռնելէն յետոյ ամուսնացաւ քեռիին հետ. սորա ալ մահուընէ ետքը կարգուեցաւ զոքանչին հետ, որմէ աղջիկ մ'ելս ունեցաւ։ Օր մը, երբ որսի կը վերադառնար, հրացանը պարպեց ծառախմբի մը մէջ, որոյ ետին կը գտնուէր իր աղջիկը. սա անկենդան ինկաւ։

Ցուսահատութենէն Պ. տը Պրէքուր աշխարհէ քաշուեցաւ ու գնաց Մեծին Շարթրէօզի վանուց մէջ թաղուելու, ուր եղբայր կարգեցաւ և մինչեւ վերջին շունչը կը կատարէր միաբանութեան ամենէն նուաստ և տաժանելի պաշտօնը.—գիշերները դռնապանութիւն կ'ընէր վանուց։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այսօր կայս. պալատ կ'երթայ ի շնորհաւորութիւն Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին։

Ն. Ամենապատուութիւն այս առթիւ յանուն Հայոց ազգին շնորհաւորական ուղերձ մը պիտի մատուցանէ յոտս կայս. գահոյքի։

Խառն ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և զրաղեցաւ գաւառական ու յարաբերական խնդիրներով։

Դեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Իզմիրլեան հրաւիրուած է այսօր ևս Դատական նախարարութեան պաշտօնատունն երթալ։

Ցնտեսական խորհուրդն երէկ իր շարաթական նիստը կազմեց ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ատենապետութեամբ Մեծ. Միհրան էֆէնտի Սեթեանի և զրաղեցաւ հաշուական ու կտակային խնդիրներով և ի միջի այլոց Միացեալ Ընկերութեանց հաշուոց քննութեամբը։

Որոշմամբ Կրօնական Ժողովոյ, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն օրհնութեան կոնդակաւ մը, ուղղեալ առ Արժ. Տ. Սահակ քահանայ Իւթիճեան, հոգեւոր հովիւ Փարիզու հայ դաղթականութեան, վաւերացուցած է տեղւոյն հայկական մատրան բացումն և Ն. Արժանապատուութեան անուանումն այդ պաշտօնին։

ԲԱԶՄԱՎԷՊ Հանդիսարանի 1891 (49րդ տարի) յունուար, փետրուար և մարտի ամսաթերթերն հրատարակուած են հետեւեալ բովանդակութեամբ։

Յունուարի թերթ.—Բանաստեղծական. Ո՞ւր էր երկրաւոր դրախտն. Մանկութիւն Ժողովրդեան մէջ. Գիշեր յԱրխանկէլ. Ցրումն Ազգաց. Վաս Կանիացի, պատմական վէպ.—Գիտական. Ուսումնական յառաջադիմութիւն 1822 է 1890. Անձուկ վառօդ. Երագտոն երկրածովային. Թղթատար ծիծեռնուկք. Խոշափոր խցման դարման. Ընտանի ընձաւիծ մը։

Փետրուարի թերթ.—Մատենագրական. Ցուցակ Մխիթարեան ձեռագրատան.—Բանաստեղծական. Ցրումն ազգաց. Շլիման. Օգտաւ Ցէյէ. Անտառին ալրիւրը. Ց. Տէ Ամիչիս.—Ընտանիք.—Գիտական. Բ. Երկրաքանութիւն. Բնակելութիւն մոլորակաց. Բովք և աշխատաւորք. Գաղղիական փոխառութիւնք։

Մարտի թերթ.—Մատենագրական. Ցուցակ Մխիթարեան ձեռագրատան.—Բանաստեղծական. Շէլքրիր և Պաքոն. Սիրամարգ և Սոխակ. Արծիւ և Արեւ. Անտէվ Կարլէ-ի և կարծիք կլաստոնի. Ց. Տէ Ամիչիս.—Ընտանիք. Դագաղ լինողը.—Գիտական. Գ. Հանքաբանութիւն. Դ. Բուսաբանութիւն. Բնակելութիւն մոլորակաց. Մովային տարեկան ելեւմուտք եւրոպական գլխաւոր պետութեանց. Խորութիւնք Սեւ ծովու։

ՄԱՀ

ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. ՄԱՂԱԲԵԱՆԻ

Ցաւօք կը ծանուցանենք թէ հայ դերասանական մարմնոյն երիցագոյն անդամներէն թատերապետ ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. ՄԱՂԱԲԵԱՆ իր մահկանացուն կնքեց երէկ ժամ 8½-ին, իր բնակարանին մէջ, ի Թաքսիմ, գրեթէ յանկարծական կերպով։

Մաղաքեան Էֆ. հանրածանօթ էր իբր ճարտար և անխոնջ արուեստագէտ մը, որ աւելի քան քառորդ դարէ հետէ երեւցած էր հայ թատերական վրայ, ամեն ուրեք, միշտ անվհատ, միշտ աշխոյժ։ Հայ դերասանութեան հեղինէտ կրած ճախողուածն ու անյուսմը զինքը չէին բնաւ վհատեցուցած, և կը յիշուի թէ վերջին տարիներս որքան աշխատեցաւ նորահաս դերասանաց ու դերասանուհեաց խումբ մը կազմելու, այդ ձեռնարկի յաջողութեան համար շարք մը յօդուածներ ալ հրատարակելով Ազէ-Եէլի մէջ։ Իր վերջին ներկայացումը տուաւ դեռ քանի մը շաբաթ առաջ ի նոր Թատրոն Բեր-այի Ցէ-էէ Եէլերաղի ներկայացմամբ, որուն գաղ ընդունելութենէն քաջալերեալ՝ հետամուտ էր վերջին ճիգ մը ընել դերասանական խումբ մը կազմելով կանոնաւոր ներկայացմանց շարք մը կազմակերպելու։

Իր անակնկալ մահ՝ որ սգոյ մէջ կը թողու իր դժբաղդ ընտանիքը, խորին ցաւ կը պատճառէ ոչ միայն իր արհեստակցաց, այլ եւ թատրոնին մէջ զինքը ծափահարող հասարակութեան ու անհատական կենաց մէջ բոլոր զինքը ճանչցողներուն։

Ցաւագրկաւորութիւնը վաղը պիտի կատարուի ի Բերա։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԴԻՐՈՒԹԻՒՆ

ՖԷՐԻ ԳԻՒՂ. 14 մարտ

Ցաւալի է տեսնել որ Սգ. Պատրիարքարանը Մերիգիւղի կրօնափոխ քահանան ազատ թողած է իր ընթացքին մէջ։ Միւս կողմանէ ժողովրդեան մէջ օր ըստ օրէ տրտունջներն աւելնալու վրայ են։ Իրաց այս վիճակին անմիջական դարման խնդրելու մտօք, թաղեցիք մտադիր են բողոքագիր մը մատուցանել առ որ անկէ։

Հետեւաբար քաջալայս եմք թէ կրօնական Պատկ. Ժողովը պիտի բարեհաճի սոյն ծանրակշիռ խնդրոյն արագ լուծում մը տալ։

* * *

ԲԵՐԱ. 14 մարտ

Երեքշաբթի աւուր Արէ-Եէի մէջ Գարեգին Տ. Մարտիրոսեան քահանային նը-կատմամբ հաղորդուած տեղեկութեան մէջ դէտ մը կայ զոր կուգենք ներկայիս ուղղել։ Ցիշեալ քահանան Բողոքականութեան Մկրտական ճիւղին յարելու ջերմ փափաք յայտնած էր, բայց մենք դեռ չենք ընդունած զինքը։ Մկրտական ճիւղին յարելու համար հարկ կը լայր մկրտուիլ՝ իր հաւատոյ դաւանութիւնը տալէ զկնի։ Գարեգին քահանան՝ ինչպէս ոչ է ոք, կրնար բողոքական ըլալ, կամ կրնար շատ դիւրաւ բողոքական անուն կրել, կրնար Մկրտականց կրօնական պաշտամանց յանձնիլ բայց չէր կրնար Մկրտական եկեղեցւոյ յարիլ մինչեւ որ չցուցներ իր «Ինչեղանութիւն», կամ ճշմարիտ բարեպաշտութեան վստահանալի ապացոյցները. և այդ ալ ժամանակի խնդիր մ'էր ըստ մեզ՝ զոր ինք չուտով լուծեց՝ նորէն դառնալով հոն ուստից եկած էր։

Ձերդ յարգանօք
ԿԻՐԱՊԵՏ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ
Բ-բուչէ Մէրոյան ճէ-ղին

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹԱԳՎԻՄԻ ՎԷԴՈՑԻ

Օսմանեան կայս. կառավարութեան պաշտօնական թերթին առաջին թիւն այսօր հրատարակուեցաւ քառասնամեայ միջին դիրքով։ Թաքվիմ Վէքայէ չարաթը երեք օր պիտի հրատարակուի հինգշաբթի, կիրակի և երեքշաբթի օրերը։ Տարեկան բաժանորդագրութեան գինն է մէկ օսմանեան ոսկի, իսկ վեցամսեայն երեք մէճիտիէ։ Զեռքէ վաճառուածներու գինն է քառասուն փարա։

Պաշտօնական զեկոյցք, պաշտօնաբաշխութիւնք, ատենանք, պատուանշանք, օրինական արամադրութիւնք միայն այս թերթին մէջ պիտի հրատարակուին։

Թաքվիմ Վէքայէն իր առջի թերթի խմբագրակոր կը նուիրէ Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին և մրանգ ամայն Թուրքիոյ մէջ պաշտօնական թերթի մը սկզբնաւորութեան թուականը յիշելով, երախտագիտութիւն կը յայտնէ առ Վեհ. Սուլթանն, որուն շնորհիւ այդ թերթի վերստին կը հրատարակուի։

Այս աւուր թիւն կը քաղենք հետեւեալները.

* * *

ՊԱՏՇԱՌՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ ԱՄՍԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Բեգրպուրկի օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար ատենապետ Պաղը պէյ, դեր-ոնօրէն խորհրդականաց սենեկին Արտաքին գործոց Նախարարութեան։

Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդականաց սենեկին դեր-ոնօրէն անուանեցաւ Ցանիչ պէյ, առաջին քարտուղար օսմանեան դեսպանատան Բեգրպուրկի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Մէհմէտի թղթակցութեանց ոնօրէն Ցէվզի էֆէնտիի։

Սալիսէի աստիճան՝ քաղաքային բժշկական վարժարանին շրջանաւարտ և Պէրկամայի, Մուկլայի, Մատէնի ու Իւրկիւպի թաղապետական բժիշկ կարգեալ Ցեամիլ Էմիլիանոս, Բեթրօ Թոտորիի, Բանայօթ Մավրաքի և Մարքօ Գիրիանոս էֆէնտիներու։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Ռնտիոքի երեւելիներէն Մուսթաֆա Ցէէմի էֆէնտիի, ի Վիեննա հրատարակեալ Բրէ-ղրագրոյ խմբագրապետ Պ. Լէսէժի եւ Զիւռնիա բնակող աւստրիացի վաճառական Պ. Պ. Գրից Գատամէրի եւ Շառլ Ցիտաէօի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ կրէտէի նահանգին Տէֆթէրտար Մէհմէտ Էմին պէյի, Բէօ-թէմէնճէի օսմանեան հիւպատոս Պէհա պէյի, Թուրնօ Սէվերինի օսմանեան հիւպատոս Ռրթին էֆէնտիի և Կեսարիոյ թաղապետութեան նախագահ Մէհմէտ էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ կրէտէի նահանգին հաշուակալութեան առաջին քարտուղար Մէհմէտ Ալի էֆէնտիի։

Իֆթիխարի չքագրամ տրուեցաւ Գերմանիոյ կէօթինկէն քաղաքը բնակող մէտէորաբանական գործիներու գործարանապետ Պ. Վիլհէլմ Լամերխիէլ։

* * *

Գրոշմաթուղթի Օրինաց 12րդ յօդուածին վրայ հետեւեալ յաւելուածն եղած է, որ վաւերացած է կայս. իրատով։

Պարտամուրհակներու մէջ նշակեալ դումարներու համար համեմատական տուրքն ըստ առաջնոյն պիտի գանձուի։ Երաշխաւորաց համար նշանակելի յետ գրութեան ներքեւ դրուելիք գրաշմաթուղթը, եթէ պարտամուրհակի մէջ նշանակեալ դումարը 20,000 ղրուշէն վար է, պիտի հանապատասխանէ պարտատիրոջ կողմէ բուն իսկ պարտամուրհակին ներքեւ դրուած գրաշմաթուղթին։ Եթէ պարտամուրհակին մէջ նշանակեալ դումարը 20 հազար ղրուշէն վեր է, յանձամբ հաւասարապէս տասը ղրուշնոց գրաշմաթուղթ պիտի դրուի։

4 Մարտ 307

* * *

Բաղէշէն, Տրապիզոնէն, Քարբերդէն և Էնկիւրիէն 12 մարտ թուականաւ եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ եւս կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻ

Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ այս գիշեր օսմանեան փաստաբանք ի Բերա Լըպոնի ճաշարանին մէջ հացկերոյթ մը պիտի տան և մինչեւ առաւօտ իրախնճութիւնք պիտի կատարուին։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զրաղեցաւ ներքին գործոց վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներով, որոց մէկ քանիներուն համար տեղեկագիրներ պատրաստելով, մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

– Նախարարաց Խորհրդէն յետոյ Բարձ. Մեծ-եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վեհ. Նախարարը առանձին խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։

ՆԱԻՈՐԴ ԽՐՏԻՎ ԻՍՄԱՑԻԼ ՓԱՇԱ

Նաւսորդ Խրտիվ Իսմայիլ փաշա երեքշաբթի գիշեր կայս. պալատ գնաց եւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունենալով, ներկայ գտնուեցաւ Ն. Վեհափառութեան ներկայութեանը կարգացուած աղօթքներուն։ Ն. Բարձրութիւն այս առթիւ արժանացաւ Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց։

—Իսմայիլ փաշա, Բրէնս Հալիմ փաշա, Բրէնս Իպրահիմ փաշա և որդին, երէկ Սուրբէի Հիւսայնի հանդէսը դիտեցին Եըլտըզի պարտէզ առջեւ գտնուած կայս. քէօշկէն։

ՍՈՒՐԲԻՆ ՀԻՒՍԱՅՈՒՆ

Սուրբէի Հիւսայնի հանդէսն երէկ ամենայն շքեղութեամբ կատարուեցաւ։

Ժամ վեցին Էվգաֆի նախարար Զիհնի փաշա, կայս. ախոռներու տնօրէն Նուրի փաշա և Սուրբէ Էմինի նաւապետ Ֆէրիկ Տօքթ. Ռիֆաթ փաշա Վեհ. Սուլթանի առջեւէն անցուցին այն ուղտերն և այն որոց վրայ դրուած են Մեքքէ զրկուելիք նուէրները։ Նոյն պահուն զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք, կայս. թիկնապահք և պալատական պաշտօնեայք, ամենքն ալ պաշտօնական համազգեստով, բարեւի կեցած էին։

Սուրբէ Էմինի Ռիֆաթ փաշա պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և արժանացաւ Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց։ Ռիֆաթ փաշայի յանձնուեցաւ կայս. գրութիւն մը ուղղեալ Մեքքէի Էմիրին։

Ռիչ յետոյ հանդիսաւոր թափորը կազմուելով, Սուրբէի Հիւսայնը փոխադրուեցաւ Պէշիքթաշի նաւամատոյցը։ Հանդէսին կ'առաջնորդէին բարձրաստիճան պաշտօնատարք, զինուորք, ոստիկանք, ոստիկան-զինուորք, թաղապետութեան պաշտօնեայք և այլք։ Նուիրական կարաւանը Պէշիքթաշէն Սկիւտար փոխադրուեցաւ Կէվչէյէ շրջելեալով, որոյ մեկնելու ատեն թնդանօթներ արձակուեցան։

Սուրբէի Հիւսայնը Սկիւտարի նաւամատոյցը հասնելուն անկից եւս հանդիսաւոր թափոր մը կազմուեցաւ և նուիրական կարաւանը տարուեցաւ տեղւոյն կառավարչութեան պաշտօնատան պարտիզին մէջ պատրաստուած վրաններու ներքեւ։

Թէ՛ ի Պէշիքթաշ և թէ Սկիւտար Սուրբէի Հիւսայնի անցնելիք ճամբաներու երկու կողմը ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը կեցած էր։

* * *

Սուրբէի Հիւսայնի հանդէսը դիտելու համար Ճէպը Հիւսայնի պաշտօնատան մէջ կը գտնուէին ամերիկեան դեսպանը, կինն ու առաջին թարգմանը, սպանիական դեսպանը, կինն ու եղբայրը, հոլանտական դեսպանատան առաջին քարտուղարը, ռուսական դեսպանատան պահակ չոգեներին սպայք և այլք։

ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՃԷՄԱԼԷՏՏԻՆ ՊԷՑ

Եգիպտոսի Շերիի գործոց Նորընտիր վերատեսուչ Ապտուլլահ Ճէմալէտտին պէյ երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։ Ապտուլլահ Ճէմալէտտին պէյ մեկնելէ առաջ կայս. պալատ երթալով, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։ Ն. Վեհափառութիւն խմբագրական պատուանշանի ոսկի և արծաթ չքագրամները շնորհեց նմա։

ԿՐԷՏԷ

Կրէտէի պաշտօնական թերթը իբրեւ անհիմն կը հերքէ Ռեթէնքի լրագրաց ոմանց այն տեղեկութիւնները թէ Ռամբիա գաւառակին մէջ իբրեւ թէ կարեւոր չփոթութիւնք ծագելով, զինուորներէ 40 և քրիստոնեայներէ 18 հոգի մեռած են, թէ Ֆիտոնիա գաւառակի Բալաթանիա գիւղին մէջ կռիւ մը տեղի ունեցեր և թէ կղզւոյն ամեն կողմը աւազակաց խումբեր արձակ համարձակ կը պտտին և մինչեւ իսկ քաղաքաց կը ժոռտնեն։

Կրէտէի թերթը կը յարէ թէ այս կռիւներ և այլն ըսուածը իսլամաց ու քրիստոնէից միջեւ երեւան եկած վրէժխնդրութեան զգացում մըն է, որ առաջ եկած է Ռամբիա գաւառակին մէջ մէկ քանի փախստականաց կողմէ երկու երեք իսլամներու ու քրիստոնեաներու սպաննուելէն, սակայն տեղական կառավարութեան ձեռք առած միջոցներուն շնորհիւ երկու երեք օրուան մէջ այդ անհամաձայնութիւնն ևս բարձուած է։ Գաւառական լրագիրը կը հերքէ նաեւ Ռեթէնքի լրագրաց այն լուրը թէ Ասիկոնիա գիւղը զինուոր ղրկուած է և թէ գիւղացիք դիմադրած են զինուորաց։

ԼՈՒԻ ՆԱԲՈԼԷՈՆ ԻՇԽԱՆ

Հանգուցեալ ժէրոմ Նաբոլէոն իշխանի որդի Լուի Նաբոլէոն իշխանն երէկ Պաթումէն մայրաքաղաքս հասաւ Մէխաժըրիի Կ-ոռոլէվէ չոգենաւով։ Իշխանն իտալական դեսպանատան չոգեմակոյկով Թօփհանէ եկաւ և անտի կառքով Բերա երթալով Միսիրլիի անդ։ պանդոկն իջեւանեցաւ։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ադէքսանդրիայէն մարտ 8/20 Թուականաւ հետեւեալ լուրերը կը հաղորդեն։

Ամսոյս 16ին հրատարակեալ խտիվական հրովարտակի մը համաձայն, մարտ 21էն սկսեալ Եգիպտոս պիտի ներմուծուին միմիայն հետեւեալ երկիրներու տեղական ծխախոտները, Ամերիկա, Աւստրիա-Հունգարիա, Պելճիա, Բրիտանիա, Իտալիա, Հոլանտա և Շուէյտ-Նորվեկիա։

—Հռչակաւոր ոքթ. Քոխ երէկ Գահիրէէն քաղաքս ժամանեց ոքթ. Քարտուլիսի ընկերակցութեամբ։ Հաւանական է որ վաղը մեկնի աւստրիական չոգենաւով։

—Ժանտատենդ (Ռէֆֆ) ծագած է Գահիրէի Ապպասիէ թաղին մի քանի տանց մէջ։ Առողջապահական վարչութիւնն որոշած է արտաքին ամեն յարաբերութիւն արգիլել և ախտին տարածման դէմ անմիջական միջոցներ ձեռք առնուլ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ՏԱՐԱԶԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

Գոնեաի կուսակալին առաջարկութեամբ՝ Սպարթայի մէջ ընկերութիւն մը պիտի կազմուի տեղական տարազագործութիւնը եւրոպական արտադրութեանց հետ մրցելու կարող վիճակի մը մէջ դնելու և աւելի առաջ տանելու համար։ Այս տարազագործութիւնք են կապերտ, չուխա, չայլաք և այլն։ Ընկերութեան դրամագլուխը պիտի բլլայ 900 ոսկի, 180 բաժնի վերածուած՝ իւրաքանչիւրը հինգական ոսկւոյ։

ՑՈՑՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾ ՄԸ ԸՆԴԴԷՄ ՑՈՑՆ ՏԻԿՆՈՆՑ

Իբր մէկ ամիս առաջ յոյն Տիկնոնց Բարեգործական ընկերութեան ի նպաստ Բէրայի Նոր Թատրոնի մէջ տրուած պարահանդէսի միջոցին դիմակաւոր մը հարիւրի չափ երգիծական ոտանաւորներ ցրուելով սրահին մէջ, աներեւոյթ եղած էր։ Այդ ոտանաւորներ՝ որք կծու ակնարկութիւններով լի էին, բարձր դասու յոյն ընտանեաց նկատմամբ, իսկոյն հաւաքուեցան, դրամով գնուելով հանդիսականաց ձեռքէն։ Այս դէպք բաւական սրտայուզութիւն և զայրոյթ պատճառած էր գլխաւորաբար տիկնանց, որք կ'ուզէին գտնել երգիծական ոտանաւորներուն հեղինակը։ Նախ կասկածելի նկատուեցաւ Վ... անուն խեղճ մարդ մը որ ներշնչման վայրկեաններու մէջ Մուսայից հետ յարաբերութեան մէջ կը գտնուի եղեր, և ապա ծանօթ յոյն բանաստեղծ Պ. Քօքոս, հեղինակ Պարոն Լիմարոս անուն թատերախաղին, որ ջերմ ընդունելութիւն գտած է յոյն հասարակութեան կողմէ։ Պ. Քօքոս որ միանգամայն մասնաւոր քարտուղարն է Պ. Դրիքուբիսի, այս ձմրան սկիզբը Կ. Պոլիս եկած է իւր խաղը ներկայացնել տալու համար Վէբրտիի թատրոնը։

Վ... անուն թափառաշրջիկ բանաստեղծը քանի մը օր բանտ մնալէ յետոյ, արձակուեցաւ որովհետեւ ոչ և է ապացոյց չիկար իւր վրայ յարուցուած կասկածներն հաստատող։ Այն սաեն ամեն ոք սկսաւ ամբաստանել զՊ. Քօքոս, որ Ամէնք գարձած էր արդէն, իբր հեղինակ երգիծական ոտանաւորներուն։

Պ. Քօքոս՝ որ այս պահուս Ռեթէքսանդրիա կը գտնուի, այս չարամիտ զրպարտութեանց պատասխանած է ոտանաւորով մը զոր հրատարակած են մայրաքաղաքիս յունական լրագիրք։ Այս ոտանաւոր-հերքմանագրի իմաստն է հետեւեալը։

Առ իս՝ Քօքօ, ձեր բարեկամն բանաստեղծ, որ այնքան պատուովք ու սիրով հիւրընկալուած էի ի Կ. Պոլիս, մեծագոյն ցաւ մը կը հասնի մինչեւ փարաւոնեան երկիրն, իբր թէ գրած ըլլամ դառնալեզու ոտանաւոր օրագիր մը, մինչեւ՝ գրագէտս՝ երազիս մէջ իսկ չեմ տեսած այդպիսի մի բան։ Ուստի կը խնդրեմ իմ Կ. Պոլսոյ բարեկամներէս, որոց այցելեցի երկու ամիս, հաւատի ըլլալ որ եթէ երբէք գրեմ իրենց վրայ, գրիչս մեղրի ու շաքարի մէջ միայն կը թաթխեմ։

ՔԼԷՕՔԱԹՐԱ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ

Քլէօքաթրա Բանայօթի անուն յոյն գայլեակն որ, ինչպէս կը յիշուի, Թարապիացի մանկամարդ աղջկան մը մահուան պատճառ ըլլալով ամբաստանութեամբ ձերբակալուելով՝ բանտարկուած էր ի Կալաթա-Սէրայ, Բէրայի հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ արձակուեր է երաշխաւորութեամբ։ Լ. Հէրալտ այս լուրը տալու առթիւ կը յարէ թէ, իր լսածին նայելով, ընդհ. դատախազը բոլորովին համամիտ չէ եղեր հաւաքնիչ դատաւորին սոյն որոշման։

Թաղաքի օսմանեան ընդհանուր հիւպատոս Բէշիտ պէյ երէկ արձակուրդով մայրաքաղաքս եկաւ։

—Քարբերդի կեդրոնական Թապուր Ազասը Մէհմէտ էֆէնտի Բաղէշ փոխադրուած և իրեն յաջորդած է Ամասիոյ կեդրոնական Թապուր Ազասը Սինան էֆէնտի։

—Այսրնի կերաքննիչ ատեանը դատապարտած էր Մաղրիսի Նասորդ ընդհանուր դատախազ Բէշատ պէյն և Նազարէթ էֆէնտին, օրինաց հակառակ ելանակաւ մարդ բանտարկած ըլլալուն համար։ Այդ, Վճռարեկ ատեանն այդ որոշումը բեկանելով, դատը վերադարձուած է Այսրնի վերաքննիչ ատեանին։

—Մախսուսի շոգենաւ մը երէկ առաւօտ Պանարմայէն մայրաքաղաքս բերաւ 2400 ուխտաւոր։

—Մէրվէտ լրագիրն, որ անպարման կերպիւ դադարման դատապարտուած էր, ներման արժանացած ըլլալով այսօրուընէ սկսեալ վերստին պիտի հրատարակուի։

—Նախընթաց գիշեր ժամ 11ին ի Գաղաքէյ Եկ Տէյիրմէնի մէկ քանի յոյներու և հրէից միջեւ կռիւ մը ծագելով, երկու կողմէն մէկ քանի անձինք վիրաւորուեր են։ Գաղաքէյի ոստիկանապետ Շաքիր պէյ անմիջապէս վրայ հասնելով ամենքն ալ ձերբակալեր է։

—Տէֆթէրիանէի քարտուղարներէն Ալի Ռիզա, որ խարդախութեան գործի մը համար դատապարտուած ըլլալով, պաշտօնանկ եղած և փախած էր, երէկ իր կուն ձերբակալուեցաւ ի Գասրմ փաշա իւր տան մէջ, ուր պահուտած էր։

—Առեւտրական և Հարկագուտ շինութեանց Նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդականի օգնական Գարտաչեան Յովհաննէս էֆէնտիի պաշտոն յանձնուած է փոխանորդաբար վարել այն դատերը որք պիտի բացուին գանձելու համար արքունի Սըրմաքէշխանէի պահանջները։

—Պաղտատէն կը գրեն թէ Համիէնա աւազակներն հաւաքելու համար ամեն կողմէ զինուորաց խումբեր կազմուած են, որով կը յուսացուի թէ ի մօտոյ ամենքն ալ ձերբակալուին։

—Պասրայի կուսակալութեան հրամանաւ նոյն նահանգին այլ և այլ տեղերու մէջ տասնի չափ նախնական վարժարաններ պիտի հաստատուին։

—Անցեալ երեքշաբթի օր Դամասկոսէն Պէյրութ եկող թղթատար կառքը ճամբան փոթորկի մը բռնուելով տապալուեր է։ Կառքին երեք ձիերը սպաննուեր և նոյն պահուն կառքին քովը գտնուող մարդ մը մեռեր է։ Պէյրութէն ուրիշ կառք մը զրկուեր է փոխադրելու համար ուղեւորներն, որք որ եւ է վնաս կրած չեն։

—Մայրաքաղաքիս անգլ. դեսպանատան քարտուղարներէն Պ. Արթիւր Հարտինկ որ Հնդկաստան գնացած էր Զարևիչին ընկերանալու համար անոր ուղևորութեան միջոցին, մայրաքաղաքս դարձաւ։ Պ. Հարտինկ եգիպտոսի անգլ. գործակալութեան քարտուղար անուանուած է Պ. Բօրթալի տեղ որ Զանզիպարի ընդհ. հիւպատոս կարգուած է։

ԵՐԱԺԻՇՏ ԴԱՍԱՏՈՒ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Օտեսայի մօտ գտնուող Աբքէրման քաղաքի հայոց եկեղեցւոյն համար քաղցրաձայն դպիր մը կ'ուզուի, որ նաեւ ունենայ քիչ շատ ձայնագրութեան հմտութիւն, որպէս զի դպրոցին մէջ ալ պաշտօնավարել կարենայ, իբր ձայնագրութեան դասատու։ Բայց իւր առաջին ձիրքը պէտք է ըլլայ ձայնին քաղցրութիւնը։

Ամսական պիտի յատկացուի 25 ռուբլի. ուսկից զատ կրնայ նաև 5—10 ռուբլի շահիլ ամիսը։ Եկեղեցւոյ բակին մէջ բնակարան պիտի տրուի նմա և ձրի վառելափայտ։ Վերոյիշեալ հայաշատ քաղաքի մէջ կեանքը շատ սուղ չէ։ Դիմել Աբէ-Եէի խմբագրատունը։ 225 1—5

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. կայսերական Պանքայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան վաղը ուրբաթ, 15|27 մարտ։

Կ. Պոլիս 24 մարտ 1891

Ա Զ Դ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՑՐԻԼԻ ՎԱՐԶՈՒԹԵԱՆ

Այս գիշեր, Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Շիրքէթի Խարիէյի Մէ-ՎԷրէն անուն 32 թիւ շոգենաւն՝ եթէ օդը գեղեցիկ լինի՝ գիշերային պատրաստ մը պիտի կատարէ Վ. ոսկորի մէջ։ Ժամը մէկին շոգենաւը պիտի մեկնի կամուրջէն, հանդիպելով Քապաթաշ, Իսկիւտար, Պէյլէրպէյ, ուստից պիտի ուղղուի Էմիրկէնի բացը, և կամուրջ պիտի վերադառնայ՝ միեւնոյն նաւամատոյցներն հանդիպելով։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՀՌՈՄ, 24 մարտ.—Ռուտինի մարքիզն և անգլիական դեսպան լորտ Տըֆրին այսօր ստորագրեցին յիշատակագիր մը որով կը հաստատուի Արեւելեան Ափրիկէի մէջ Իտալիոյ և Մեծին Բրիտանիոյ ազդեցութեան սահմանագիծը։

ԱԹԵՆՔ. 24 մարտ.—Էլիզապէթ կայսրուհին այսօր ընդունեց արքայական գերդաստանի բոլոր անդամոց այցերը։

ՎԻԵՆՆԱ. 24 մարտ.—Ֆրէնէ լրագիրը կը-սէ թէ Լէոպոլտ թագաւորն (որ Լոնտոնէ վերադարձաւ) ըսեր է թէ Սահմանադրութեան վերաքննութիւնն անհրաժեշտ է, և ինք պատրաստ է Երեսփ. Ժողովի լուծման հրամանագիրն ստորագրել։

ԼՈՆՏՈՆ, 25 մարտ.—Թայմս 2½ միլիոն անգլ. ոսկի կը հաշուէ անգլիական եւրոպական տարւոյն հասութիւնց յաւելուածն։ Ըմպելեաց և ուտելեաց տուրքը միայն գուշակեալ գումարէն մէկ միլիոն աւելի է, և կէս միլիոն աւելի են մաքսային տուրքերը։

ՓԵՇԹ. 25 մարտ.—Առեւտրական նախարարը դաշնագիր մը կնքեց հունգարական Ադրիա շոգենաւային ընկերութեան հետ, որ իւր նաւատորմին վրայ պիտի յաւելու քսան շոգենաւ։ Ադրիա

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 25.—Առեւտրական նախարար Սըր Մ. Հիքս-Պէչ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ յայտարարեց թէ անգլ. կառավարութիւնն անպատեհ կը համարի Պելճիոյ և Գերմանիոյ հետ առեւտրական դաշնագրերը դադարեալ հռչակել՝ այն դաշնագրաց մէջէն ջնջելու համար այն յօդուածներ որք օտար երկրաց նկատմամբ տարբերական

արեւելեան նաւահանգիստները չոգենաւ չպիտի բանեցնէ։ Թղթատարութեան եւ ուղեւորներու համար չոգենաւ պիտի բանեցնէ Սիկիլիա, Մալթա կղզին, Դանուզ և Պրազիլիոյ երթեւեկութիւնները պիտի տարածէ մինչեւ Լա Փլաթա։

ԼՈՆՏՈՆ, 25 մարտ։—Ծ'Արեւելեան Աֆրիկէ Անգլիոյ և Իտալիոյ միջեւ որոշուած սահմանագիծը դէպ ի վեր կելնէ Եապպոի հովտէն՝ գետաբերանէն սկսեալ մինչեւ հիւսիսային լայնութեան Ցերորդ աստիճանն և յետոյ մինչեւ 35 երորդ միջօրէականն ի Կապոյտ Նեղոս։ Եթովպիա եւ Քաֆա Իտալիոյ շրջանակին մէջ կը մնան։

ՊՐՈՒՍԷԼ, 25 մարտ։—Զօրավար Պուլանժէ այս առտու մեկնեցաւ դէպի Լոնտոն։

ՔԱՆ, 25 մարտ—Միջերկրականի նաւատորմը Սէն Ժուանի ծոցէն եկաւ, ուր պիտի մնայ Վիքթորիա Թագուհւոյն ի Կրաս բնակութեան միջոցին։

ՍՈՖԻԱ, 25 մարտ։ — Մուլթքուրով գնդապետի յուղարկաւորութիւնն այսօր կատարեցաւ։ հանդէսը շատ չքեղ էր։ հակառակ ձեան մրրիկին և ցրտաշունչ օդին յոգնաթիւ բազմութիւն խառնուած էր փողոցներուն մէջ։ Իշխանն իւր հետեւորդներով, նախարարք, պաշտօնական մարմինը, կղերականք եւ բոլոր զօրքերը մասնակցեցան տխուր հանդիսին։ Իշխանին եղբայրն ու մայրն և դեսպանական մարմինը մայր եկեղեցւոյն մէջ ներկայ գտնուեցան հոգեհանգստեան արարողութեան։ Կառավարական հաստատութիւնք փակ մնացին։

ՓԱՐԻԶ, 25 մարտ։—Հակառակ դէս պաշտօնական հերքումներու, այսօրուան լրագիրք կը պնդեն թէ Օրլեանի դուքսն այժմ ծպտեալ կը գտնուի ի Փարիզ։ Իւր ներկայութիւնն մայրաքաղաքիս մէջ արդէն օր առաջ նշանակուած է եղեր։

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԳՈՐՍԱ

Ղալաթիա 13 Մարտ

ԸՆԹԱՑԵՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

3 ամիս Լիմասայի վրայ	110 1/2
8 » Բարիզի »	22 80
Օսմանեան Քոնսոլիտէ	
Երէկ երեկոյ դոց. (Ֆէտա. Ս. ցեղի	20 35
Բերայի մէջ »	— —
Ընդհանուր բաւականաց	20 34
Կէս օրին »	20 34
Թուղթադրամ Օսմանիէ երէկ երեկոյ	82 34
» » ժամ 5ին	82 32

ԸՆԹԱՑԵՔ ԱՌԹԹԹԼԹՈՅ

Փոխառութիւն	A Սերի	44
»	B »	24 3/8
»	C » Գ. Կ.	20 24

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄՆԵՐ

Սուէզեան ժէնէրալ ... Ֆրանկ Լ.	5 31
Գրեկան ժէնէրալ ... Ֆրանկ »	9 22
Գանք ազ Գոնս ... » »	6 19
Սու. Շեմէ եվայէօս ... » »	4 36
Ռեժի ... » »	16 12
Թրամուէյ ... »	560
Բանկէի երկաթուղի ... »	78 1/2
Բաժնեթուղթ Լավանտի ... »	163

ԸՆԹԱՑԵՔ ԴՐԱՄՈՎ

Օսմանեան ոսկի ... ղրուշ	100	
20 Ֆրանկոց ... »	87	22
Անգլիական ոսկի ... »	110	8
Մարք (գերմանական ոսկի) ... »	108	
Իմպերիալ ... »	90	15
Ռիբիզիք ... »	51	10
Բուլգարական թղթադրամ ... »	7	60
Մէճիտ արծաթ (տարբ) ... »	108	17
Ալեքսոս ... »	1	3
Հիկոնոց ... »	103	
Մէթալիք ... »	100	20
Թասֆիկէ ... »	14	20
Տօկոս Ղալաթիոյ Սակարանի ... »	8	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 25 Մարտ ժամ 3 վայր 15 երեկոյ

Ֆրանսական Ռենթի 3 %	95 01 1/2
» » 4 1/2 %	105 20
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	19 05
Օսմանեան երկաթուղի	77 50
» Բեմիի բաժնեթուղթ	353
Գանք Ոտոման	625
Սուէզեան ժէնէրալ	145
Գրեկան Լիմոն	790
Իտալական Ռենթի 5 %	94 75
Հիւսիսական 3 %	454 50
Բանկային թղթադրամ (1890)	425
Եգիպտական միասնական	496 25
Գանք ազ Բարսի	828 75
Սամ. մեսաջ. արժէթուղթեր	467 50
Ռիո Թինթո	563 75
Մեռախանս	687 50
Ջէզ Լանտրայի վրայ	25 19 1/2

Լոնտոն, 25 Մարտ, ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ	96 11/16
Օսմ. » Սերի Դ.	18 13/16
» » » Ե.	44
» » » Բ.	24 3/8
» » » Գ.	18 13/16
Ֆոխանակութիւն 1877	103 1/2
Գանք Օթոման	14 7/8
Եգիպտական միասնալ (ինդիգոյ)	98 1/4
» առաջնէ (բրիգիլիէթ) 1890	94 3/16
Ռիո Թինթո	23 3/16
Յոխանալ (փոխառ. Ֆրանսայ)	103
Հիւսիսական 3 %	89 3/4
Մենաքալ »	71 1/4
Ռուսական 1889	99 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 455

Ղնկնա, 25 Մարտ, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	36 90
» Բեմիի բաժնեթուղթ	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	— —
» Փարիզի »	— —

Պերլին, 25 Մարտ, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
» Փարիզի »	80 35
Բանալ թղթադրամ	2 0 25
Օսմանեան երկաթուղի	79 70
Օսմանեան քոնսոլիտէ Սերի Դ.	19 20

ԲԱՐԻԶ ԲԻԹԻՆ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 25 Մարտ, ժ — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռենթի 3 %	94 92 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ.	19 05
Օսմանեան երկաթուղի	77 50
Օսմ. Բեմի	353 75
Բիրիբիրէ թիւրք	424 62 1/2
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	— —
Գանք Օթոման	623 75
Ռիո Թինթո	583 75
Սուէզեան ժէնէրալ	146 25

ԴՊՐԵՎԱՆԻ Ց'ԱՐՄԱՏ

Յետ երկար ժամանակաց ընդհանուր իղձ կար ունենալ մի հաստատութիւն՝ որ հայ մանկտին պատսպարելով՝ պատրաստէր եկեղեցական նուիրական ասպարէզին։ Ազգը ցարդ ունեցաւ կրթարաններ, յորս մատաղ մանկտին հրահանգեցաւ և կընամ ըսել՝ թէ բաւական զարգացաւ այն դիտելեաց մէջ՝ որք հարկաւոր էին ընտանեկան պիտոյից և քաղաքական կենցաղուց։ այլ սակայն այն պիտոյքն՝ որ հոգւոյն անհրաժեշտ էր որով և հայ մանկտին պիտի օժտուէր բարոյական հանգամանօք՝ երեսի վրայ մնացին, վասն զի այն կրթութիւնն որ մատակարարեցաւ առաջնորդուողներու համար էր և ոչ առաջնորդողներու, որոց՝ այսինքն սոյն վերջնոց ևս տալ հարկ էր կրթութիւն մի այնպիսի ուղղութեամբ որ համապատասխանէր դարուս լուսաւոր ոգւոյն և ընտրելագոյն դաստիարաց։ Այս ճշմարտութիւն ի վաղուց անտի յայտնի քարոզուած է ի սփիւռս աշխարհի։ Ո՞վ չխոստովանիր և չդիտեր թէ ժողովրդեան մտաւոր լուսաւորութիւն հարկաւոր է, այլ սակայն ժողովրդոց հոգեւոր առաջնորդներուն լուսաւորութիւն առաւել ևս անհրաժեշտ է։ որովհետեւ նոքա ունեցած են կոչումն վեհ և բարձրագոյն։ Ահաւասիկ Ս. և անմահ եղիչէ չէջտելով խօսելէ զկնի տգիտութեան՝ որուն ենթարկեալ կայ ժողովուրդ մը, կը յաւելու նա ինքն, «Առաջնորդ որ չունի ինքեան աթոռակից իմաստութիւն՝ չէ վայելուչ վիճակի իւրումն։ Եւ դարձեալ զգացնելու համար թէ որչափ բարձր է պաշտօնն առաջնորդութեան, մանաւանդ հոգւոց, և թէ առաջնորդք ո՛րքան դերապանծ վիճակի մը հասած ըլլալով ունին կրկնակի պարտքեր ի պէտս այլոց կենաց, բացարձակ կ'ըսէ թէ «նոքա որք առաջնորդ են, ոչ թէ անձին ևեթ ունին համարս տալոյ առաջի ահեղ դատաստանին Աստուծոյ, այլ և որոց հոգեւոր կոչմանն պատճառ եղեն»։

Ապաքէն, սոյն ազգու ձայնը ի վերջին ժամանակս մեր մերթ ընդ մերթ արձագանք դտաւ ի սիրտս բազմաց։ Ազգային զուակաց դաստիարակութենէն ու կրթութենէն զատ, ազգին կարող առաջնորդներ պատրաստելու զգալի և ամենակարեւոր պէտքն ժամանակ առ ժամանակ ուսումնասիրեցաւ և մինչեւ իսկ այս նպատակաւ ընծայարանաց հաստատութեան ձեռնարկութեան փորձեր ալ եղան մի քանի վանօրէից մէջ, այլ սակայն ցաւալի անյաջողութիւնք չ'պակեցին հանրային իղձն ու փափագ, մինչեւ եկաւ հասաւ այն օրը յորում ազգն զգաց այլ ևս ունենալ մի կրթարան՝ որ կատարելապէս տիպար լինի միւս բոլոր վանական հաստատութեանց, ուստի ձեռնարկեց բացման մի Դպրեվանքի որ ի վանս Ս. Ս. Աստուածածնի յԱրմաշ, և այս մեծ և նուիրական գործոյն վերին տեսչութիւնն յանձնեց Գեր. Օրմանեան Սրբազանի Նման գիտական և բարոյական հանգամանօք օժտեալ արժանաւորագոյն եկեղեցականի մը, որ յօժարափոյթ ստանձնեց այս գործ կարի դժուարին և օգտակարագոյն, աջակից ունենալով այնպիսի մի պատուաբեր խնամակալութիւն, որոյ անդամք ամենքին բարերար կը հանդիսանան և կը վայելեն ազգին սէրն ու համակրութիւն, լինելով միանգամայն հաւատարիմ զուակունք Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ, զի սոքա ոչ միայն անձամբ անձին ծառայութիւնք մատուցած են այլ եւ զոհողութիւնք՝ որք արձանագրեալ կան ի տախտակս երախտագէտ սրտից և մանաւանդ ի մատենի անդ դպրութեան։

Փա՛ռք Ամենակալին, որ այս Դպրեվանք՝ հսկայաքայլ կը յառաջադիմէ այսօր, դիմելով յիւր նուիրական նպատակ, և Տեառն օգնականութեամբ և յաջողութեամբ յուսալի է որ անոր վրայ դրուած յոյսն ու ակնկալութիւն ի դերև չ'պիտի ելնէ, տեսնելով Օրմանեան Սրբազանի անդուլ և անխոնջ աշխատանքն և գործունէութիւնն ընդ Արժ. Եղիշէ Ծ. Վ. ի Դուրեան։ Հայր Դուրեան ազգիս ծանօթ անձնաւորութիւններէն մին է տաղանդովն ու հմտութեամբն և Դպրեվանուց մէջ իրեն յանձնուած դասերն կ'աւանդէ ոչ հասարակ կամ գերբնտիր կարծուած ուսուցչաց ոմանց ոճովն ու եղանակաւ, այլ իւր իսկ յատուկ արդիւնաւոր նորագոյն եղանակօք։ Նա ինքն իւր սոյն ծանրագոյն զբաղմանց մէջ՝ որ նուիրեալ է ի դաստիարակութիւն և ի լուսաւորութիւն մտաց աշակերտաց Դպրեվանքիս, այլ և յանմահութիւն իւր անուան և ի կարեւոր իմն ծառայութիւն հայ գրականութեան՝ սկսած է յօրինել մի ճոխ և լիակատար մանաւանդ անաչառ քննադատական պատմութիւն։

Այս տողերը գրել պարտք համարեցայ զի այս վերջին օրերուս մէջ անձամբ յուխտ երթալով ի վանս Ս. Աստուածածնի՝ ուր ոչ միայն երբեմն երկար ժամանակ մնած եմ, այլ եւ առաջի հրաշագործ պատկերի ամենօրեայ Տիրամօրն՝ անարժանաբար պաշտօն եւս վարած եմ։ ականատես եղայ աշակերտաց զգալի յառաջադիմութեան որ անշուշտ արդիւնք էր վչտական ջանից և ոնդադտոր հոգածութեանց թէ՝ պատուարժան խնամակալութեան Դպրեվանուց և թէ շնորհաշնորհ եկեղեցական պաշտօնէից, մինչ զի հաւատք յիս գոյացաւ՝ թէ այս հաստատութիւն, եթէ արդի ուղղութեամբ շարունակէ՝ պիտի պսակէ եկեղեցասիրաց իղձն ու փափագ, տալով գիտնական և բարոյական պաշտօնեայներ եկեղեցւոյն հայաստանեայց։

Ցուսալով որ Աբեղեան կ'ընդունի հրատարակել այս իմ անկեղծ սրտի զգացմանց վկայութիւնը։

Մնամ ողջունիւ ի Քրիստոս

ԵԶՆԻԿ ՎՐԴ. ԳԱԼԲԱԳՃԵԱՆ

1891 Մարտ 11

Ի Գարա կէօմրիւկ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ

ՑԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՃԷՆՆԸՐԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՍՏԻ ԳԻՒՏԻՆ ՎՐԱՑ

(Շարունակութիւն երեկի թիւին և վերջ)

Ասկից 30—40 տարի առաջ կրկնապատուաստեալ ծաղիկ հանող անձ մը խիստ հազուագիւտ էր։ և այս իրողութիւն յաճախ կը բերուէր հաստատելու համար թէ կրկնապատուաստելաք ծաղիկ ապատ են։ Սակայն՝ հիմայ որ կրկնապատուաստումը բաւական ընդհանրացած է, կրկնապատուաստեալ ծաղիկահարներուն թիւն ալ համեմատաբար աւելցած է, և եթէ քաղաքի մը ամբողջ ժողովուրդը կրկնապատուաստեալ է, ծաղիկահարներու ամենքն ալ կրկնապատուաստեալք են։ Այսպէս, Լանսէթ, 1890 օգոստոս 9 թուականաւ հրատարակեց Անգլիական Հնդկաստանի բանակի 1888ի պաշտօնական վիճակագրութիւնը, ուսկից հետեւեալը կը քաղեմք։

Հոգնու քաղաքի մէջ ուր 2760 զինուորք կային 32 ծաղկէ բռնուեցան։ 5 մահ եղաւ։

Մուլթին քաղաքի մէջ ուր 844 զինուորք կային 10 ծաղկէ բռնուեցան։ 1 մահ եղաւ։

Միրութ քաղաքի մէջ ուր 2248 զինուորք կային 8 ծաղկէ բռնուեցան։ 1 մահ եղաւ։

Եւ բոլոր այս ծաղկահար մեռեալք՝ պատուաստեալք և կրկնապատուաստեալք էին, ամբողջ զօրք պատուաստեալ և կրկնապատուաստեալ լինելով։ կ'ըսէ Անգղիոյ պաշտօնական տեղեկագիրն։

Գրութիւնս աւարտելէ առաջ, հարկ կը համարիմ համառօտ տեսութիւն մ'ընել, ընդհանուր պատուաստի վրայ, այսինքն որ և իցէ կենդանիէ հիւթ առնելով մարդու կազմութեանը մէջ մուծանելու գործողութեանը (inoculation) վրայ։

Ա. Գրեթէ 200 տարի առաջէր որ բժիշկք սկսեցին յեւրոպա պատկիներ ժողովուրդը, որպէս զի թեթեւ ծաղիկ մը հանել տալով՝ բնական ծաղիկ հանելու կարելիութենէ ժողովուրդը զերծ պահեն։ Այս գործողութիւն հարիւր տարուց չափ գործ դրուեցաւ ամբողջ Եւրոպոյ մէջ։ մեծամեծաց և բժշկաց ջերմ պաշտպանութեան և հովանաւորութեան ներքեւ։ սակայն փոխանակ ջնջելու ծաղկին պատճառ եղաւ այս հիւանդութեան ընդհանրանալուն, տեղական հանգամանք մ'առնելուն, եւ 18րդ դարու վերջին կիսուն մէջ սոսկալի կոտորածներ ընելուն, ինչպէս որ բոլոր բժիշկք կը խոստովանին այսօր։

Բ. Դարուս սկիզբն ճէնների պատուաստի գիւտն սկսաւ ժողովրդոց մէջ տարածուիլ։ 10-15 տարի առաջ սոյն գործողութեան վարկը հետզհետէ սկսաւ նըուազիլ և այժմ Անգղիոյ կառավարութեան կողմանէ կազմեալ յանձնաժողովի մը ձեռամբ պատուաստի խնդիրը՝ մանրակրկիտ և խիստ քննութեան մը ենթարկուած է տարիէ մը ի վեր, և կը կարծուի թէ այս քննութիւն տարի մը եւս պիտի տեւէ։

Գ. 1844ին Տր. Օզէազ Թիւրէն Փարիզի Ակադեմիոյ մէջ հռչակեց թէ, գաղղիական ախտի վերքերէն առնուած նիւթը եթէ անձի մը կազմութեան մէջ մուծուի, կրկին ու կրկին անգամ, այն անձը գաղղիական ախտ առնելու վտանգէն ազատ է որ և իցէ կերպով։ (Syphilisation) սոյն գործողութեամբ կը բուժին կ'ըսէ նաեւ ախտացեալ անձինք։ Առաջին անգամ սոյն դրութիւնը բաւական ջերմ պաշտպաններ ունեցաւ, սակայն գործողութեան զգուելի բնութեան պատճառաւ սոյն պատուաստի անհիմն գործողութիւնը մոռացութեան դատապարտուեցաւ։

Դ. 1881ին երբ բժշկաց Միջազգային ժողովն իւր նիստերն ի Լոնտոն կը գումարէր, Բրօֆէսօր Բասթէօռ գրութիւն մը կարդաց որուն մէջ փոքր ինչ ակնարկութիւններ ըրաւ ի մասին պատուաստի վերայ իւր ըրած հետազօտութեանց և նոցա ազդեցութեանց կատղած չունէ խածուած անձանց վրայ։ քիչ ժամանակ յետոյ Բարիզի Ակադեմիոյ ներկայացուց իւր հետազօտութիւններն աւելի ընդարձակեալ եւ կատարելագործեալ, և այսպէս ընդհանուր աշխարհի ուշադրութիւնը գրաւեց։

Նպատակ չունիմ այս խնդրոյ վրայ դիտողութիւններ ընել, Բասթէօռ իւր գիւտի օգտակարութիւնն կը հաստատէ հաշուեցուցակներով։ իսկ եթէ ախտաբանական հիմ մը պէտք է փնտռել, ստիպուած եմք ըսել թէ «Նման զնմանն կը բուժէ» հօմէօպաթիք դրութիւնն է։

Սակայն՝ երբ խնդիրը Բասթէօռի նման հռչակաւոր գիտնական անձէ մը կուգայ, անտեղի է բժշկական կամ ախտաբանական սկզբանց խնդիր յարուցանել, այս ալ ժամանակիս նորաձեւութիւնն է։ Ասկէ ութ տարի առաջ երբ ծիւրական ախտի վրայ դեղաբանական փորձեր կը կը կատարէինք։ խորհեցանք թէ բաւական պատճառներ կան արդարացնելու զմեզ Իօդիֆորմ բսուած դեղէ դեղատեսակ չենելով գործածել տալ (ինչ որ Սամիկ էֆէնտիի շինել կուտայինք) ծիւրական ախտէ վարակեալ անձանց։ Այս փորձեր ամբողջ տարի մը կատարելէ զկնի համոզում գոյացուցի թէ՝ Իօդիֆորմ մասնաւոր օգուտ մը չունի ծիւրական ախտի վրայ։ 1884ին, հռչակաւոր Իտալացի բրօֆէսէօռ Սէմմոլա (որ անցեալ տարի Պոլիս այցելեց) ինքն ևս սոյն դեղ ծիւրական ախտի համար գործածեց և նպաստաւոր գտնելով հրատարակեց իւր փորձերն, և ահա բոլոր բժիշկք սկսան Իօդիֆորմ գործածել։ Զեմ կարծեր որ Պոլսոյ մէջ բժիշկ մը գտնուի որ սոյն դեղն գործածած չըլլայ մեծ վստահութեամբ։ Աւելորդ է ըսել թէ սոյն դեղի կարծեցեալ օգուտներն չ'իրականացան, եզրակացութիւն մը զոր դէթ տարի մ'առաջ մենք փորձած և հաստատած էինք։

Ե. Ասկից վեց եօթը տարի յառաջ երբ բրօֆէսէօռ Բօխ, Բօլերայի դէրբաստաւ գըտաւ, բժիշկներէ շատեր կը մարդարէնային ըսելով թէ քիչ ժամանակէն Բօլերայի դեղն ալ պիտի գտնուի միքրոպները մեռցուցնելով, եւ քաղաքական Բասթէօռի պատուաստէն՝ Բօլերայէ բռնուող հիւանդներն պատուաստի միջոցաւ բուժելու յոյսը տարածուեցաւ բժշկաց մէջ։ շատ չանցած Տ.թէ. Ֆէռան հռչակեց աշխարհի թէ ինքն պատուաստով կը բուժէ Բօլերան, և Սպանիոյ մէջ սկսաւ գործողութիւն կատարել, և զարմանալի էր մեզ համար լսել թէ հակառակ Բօլերայի, եւ Տ.թէ. Ֆէռանի պատուաստի գործողութեան, կրկնակի վտանգէն ազատելով ապեկցողներ եղած են։ Սակայն կերեւայ թէ Սպանիոյ կառավարութիւնը չ'ուզելով որ ապետի վրայ ապետ մ'ալ աւելնայ, այս տարի արգիլեց Բօլերայի համար պատուաստի գործողութիւնը։

Զ. Վերջերս մի քանի բժիշկք հրատարակեցին թէ յաջողած են պատուաստով ծիւրական ախտը բուժել։ սակայն փորձը չի հաստատեց իսկ հռչակաւոր Բօխի յայտարարութիւնը՝ թէ յաջողած է պատուաստով ծիւրական ախտը բուժել։ այսօր ամբողջ քաղաքակրթեալ ազգաց ուշադրութիւնը գրաւած է, եւ խիստ փափաքելի է որ ակնկալուած յոյսերն իրականանան։

Արդէն ընթերցողն իրաւամբ կրնայ բսել թէ մարդուս գործքերն՝ նման իւր կազմութեան՝ զարմանալի են, եւ նման հիւանդի մը բնական ներգործութենէ յանախ չեղեալ։ (out of harmony) եւ զարմացմամբ գոչել. հռչակաւոր բանաստեղծին՝ Եաւնկի հետ,

«O what a miracle to man is man»
«Ո՜հ, ի՞նչ հրաշք մի է մարդս մարդուն։»
(Young's night thoughts)

Գ. Ս. ՏՕՂՐԱՇԵԱՆ

* * *

Հարկ կը համարիմ ուղղել ատ մեր նախորդ յօդուածին առթիւ եղած մի քանի թիւր հասկցողութիւններ։

Այդ յօդուածի մէջ, Պավէրիոյ Արքունի վիճակագրական ժողովոյ արտասովոր անդամ, Ճ. Բ. Բլապի նամակի թուականն փոխանակ 1882 դրելու, տպագրական սխալմամբ 1822 դրուած էր։ Այս գիտնականն ինչպէս նաեւ Անգղիացի Վիլիէմ-թէպ դեռ ողջ են։

Իսկ Տր. Բօխի վերագրուած հեղինակութիւնը Բրուսիոյ կառավարութեան կողմէ հրատարակեալ է, և որովհետեւ Տր. Բօխ կառավարութեան պաշտօնական բժիշկն է, իւր գրիչը ճանչցողներ իրեն կը վերագրեն զսոյն հեղինակութիւն։

Գալով 1835ի պատուաստի օրինաց, Տր. Հօրքըրի որ Գերմանիայէ եկած էր քննուելու Լոնտոնի յանձնաժողովէն, թէեւ առաջին անգամ բացարձակապէս մերժեց 1875 էն առաջ Գերմանիոյ մէջ պատուաստի օրէնք լինելն, բայց երբ մեր յառաջ բերած կառավարական օրէնքները ձեռքը տուին, եւ թարգմանել առաջարկեցին, աւելորդ է ըսել թէ. Տր. Հօրքըրի ուրիշ բան չի մնաց ըսել. այլ «չէի գիտեր», եւ աւելցնել թէ դիտաւորութիւն չունէր ժողովն խաբելու։

1835ի պատուաստի օրէնքը հաստատուեցաւ և գերմանական խիստ հսկողութեամբ գործադրուեցաւ 41) տարի։ Բայց տեսնուեցաւ որ ծաղկի վրայ ազդեցութիւն չէ բրած։ յայնժամ 1875ի օրէնքը հաստատուեցաւ, որ աւելի մեղմէ եւ յարմար ներկայ քաղաքակրթեալ վիճակին։ Ոչ ոք կրնայ ուրանալ թէ Անգղիոյ պարտաւորիչ օրէնքն աւելի խիստ է, քան գերմանիոյ։

Երբ օրէնք մը կ'ըսէ թէ, մանուկ մը դեռ մէկ տարեկան չեղած, պէտք է պատուաստուի, 7-8 տարեկան եղած ժամանակ դ-ըլ-ել պէտք է պատուաստուի. բանակ կամ բարձրագոյն վարժարան կամ համալսարան կամ արհեստանոց մտած ատեն պէտք է դ-ըլ-ել պատուաստուի. ասոր պատուաստի և կրկնապատուաստի օրէնք ըսելու չէ՛. հապա ի՞նչ ըսելու է։ 1835ի օրէնքը սոյն կէտերն ի գործ դնել կուտար ոստիկանական զօրութեամբ։

Իրաւ է որ բժշկապետ Բէնրիթրն քննուեցաւ Լոնտոնի յանձնաժողովէն և ըսաւ թէ «պատուաստեալներէ և ոչ մին համաճարակի ատեն ծաղիկ հանեց, իսկ բոլոր պատուաստեալ չեղողք ծաղիկ հանեցին»։ սակայն՝ երբ Ցանձնաժողովն պաշտօնական վիճակագրոյն խնդրեց իրմէ իւր յայտնութիւնն հաստատող, ըսաւ թէ «թուղթերը թերեւս կլսաքօ գրքերուս մէջն է», և երբ ի կլսաքօ չի գտաւ, «Պօմպայ գրատանս մէջ ըլլալու են», վերջապէս Ցանձնաժողովը խնդրեց իրմէ որ գացածն պէս ղրկէ։ Երբ Տօքթ. Բէնրիթրն Պոմպէյ հասաւ, գրեց ըսելով թէ «այդպիսի պաշտօնական տեղեկագիր մը չկայ»։ (Տե՛ս Ցանձնաժողովոյ երկրորդ տեղեկագիրն, որ 300 էջերէ կը բաղադրեալ)։

Նոյն

ԻՆԱՆ

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՑՐԻՑԷ

Իշխու մարդն օն եէտինճի բազար կիւնինէն լթիպարէն հավա միւսաիա օլաուտ հարակ, պէհէր բազար կիւնի ագշամը սաաթ 10—30 տա եէնի Մահալէսէն գունտուաթ օլարագ պիր վարար հարաքէրլէ Պէյոլիքաէրէ. Թարապիա, եէնիքէօյ, Պոյանըքէօյ. Ր. Հիսարը Պէպէք. Արնավուտքէօյ, Օրթաքէօյ, Պէշիքթաշ իսկէլէլէրինէ օպրաեարաք քէօրիւմ կէլմէկի իլան օլունուր։ 1—2

Ա. Զ Դ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՈՒԱՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ընկերութիւնը պէտք ունենալով հարիւր ձիու, կը ծանուցանէ այն անձանց որք կը փափաքին հայթայթել զայս, թէ իրենց տրամադրութեան ներքեւ գրուելիք յանձնառութեանց պայմանագրին տրամադրութեանց համաձայն՝ այս մասին լինելիք գրաւոր գիտումները կ'ընդունուին մինչեւ յառաջիկայ չորեքշաբթի, 20 մարտ (1 ապրիլ), ընկերութեան կեդրոնատեղին Կալաթա Բէրշէմպէ Բազար, Զինար փողոց, Թիւ 11։

Կ. Պոլիս 13|25 մարտ 1891

ԱՕԲԲԵՆԱՐԱՆ ՖՐԱՆՍԷՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ

Հանրէր Հայերէն կարեւոր բառարան-ԲԷՆԳԷՆ

յերիւրեաց ՅԱՎԱՍԷՓ Ֆ. Գ. Թ ՊԷՅ

ՏՊԱԳՐ. Ն. Ձ. ԱՐԱՄԵԱՆ

Ցանկ երեսուն կը բաղկանայ, և ամենակարճ ժամանակ մէջ կ'ուսուցանէ ֆրանսերէն լեզուն ճանչնալ, կարդալ և ընթեռնուլ։ Գրքի վերջը դրուած են զուարճալի պատմութիւններ և առակներ, հանդերձ պատկերաց։

Կեդրոնատեղին է «Իսյա» Գաւաֆեան գրատուն, Զաքարաքիլար, Թիւ 20։

1143 Գին 60 փարա։ 1—3

ՄԻՄԻԲԷՕ ՊԱՀՃԷՊԱՆՕՂԼՈՒ

Վեհ. Սուլթանի մատակարար, հանրածանօթ ծաղկավաճառ Պ. Միմիքէօ Պահճէպանօղլու, փափաքելով գոհացնել իւր բազմաթիւ յաճախորդներն, ի Բերա, Կալաթա Սէրայի քով առաջնակարգ ծաղկանց մեծաքանչ մը հաստատած է։ կ'ընդունի ծաղկի փունջերու, պսակներու և այլ յանձնարարութիւնք, միանգամայն կ'ստանձնէ զարդարել սրահներ, թատրոններ, պարարարներ և այլն։

Այս առթիւ կը ծանուցանէ իւր յաճախորդաց և արգոյ հասարակութեան թէ իւր ընդարձակ պարտէզներուն մէջ կը գտնուին եւրոպական և այլ երկրաց պտղաբեր ծառերու և բազմատեսակ տունկերու ընտիր հաւաքածոյ մը։

Իւր ունեցած ամենէն մեծ առաւելութիւնը սա է որ, յանձնարարութիւններն չուտ ընդ փոյթ և պատշաճավէս կը կատարուին, գիներն ալ խիստ չափաւոր են։ 222

ՎԻԹՐՕ—ԳԼԱՍԻԷ

VITRAUX GLACIERS

ԱՊԱԿԵՆԿԱՐ

Դիւրագիտ! Դիմայկէ՛ն!

Բնութեան հիացքանչ տեսարանաց, ծաղկանց ու թռչնոց ծովային ու դաշտային, պատմական ու գիտական բիւրատեսակ պատկեր եւ նկարներով, նուրբ և թափանցիկ նորահնար թերթիկներ են ամէն ծաւալով ու գեղ։ Սոյն թերթիկներ հիւրասրահներու դրանց, նրբանցքներու -ածանմանց և ջերմանոցներու ու բարձրադիր լուսամուտներու ապակիներու վրայ կը փակցուին, որով ամէն ճաշակի և տեղոյ յարմար գեղեցիկ զարդ մը կը կազմուն և միանգամայն տոկուն ու տեւական կ'ընեն գիւրաբեկ ապակին։

Ընդհանուր ներկայացուցիչ ու վաճառական Թուրքիոյ ԶԳՕՆ ՍԻՐԱՔԵԱՆ

21 Կ. Պոլիս Ճէնքլէ Պէյ Խան Թիւ 14-16

Վաճառատեղիք։ — Կ. Պոլիս, Պահճէ-Գարու մեծ մաքսի դէմ Պէն պէր Զէչէր։ — Զալաթիա Մահմուտիէ փողոց Թիւ 15. Թղթավաճառատուն Ա. և Օ. Փանոսեան։ — Բերա, Մեծ-Փողոց Թիւ 371 Նաւլեան եղբարք։ — Բերա, Մեծ-Փողոց Լիւքսէմպուրկի մօտ Թիւ 120 Ժ. Լըմբէք։ — Բերա Մեծ-Փողոց Թիւ 136, Բօղոս Վուչինօ

Ա.Զ.Դ

Ամենէն չոգենաւը, նաւապետ Փարքըր Լիվրրուէլ ասա կ'սպասուի գալ ի 6 ապրիլ։

Խ.Տ. ԼԱՖՖՈՆԴԷՆ

Գործակալ Աբոպէան շրջ. ընկ.

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱՐԵՂԻՆՆԵՐ, ԸՆԴԵՂԻՆՆԵՐ, ԸՍՊԵԼԵԱՆԵՐ, ՀԱՄԵՄԻՏ, եւ

Ի ԳԻՆ ԴԱՒԱԹԻՈՅ

117. Բերա, Ադա-Ճամի, 117

(դէմ Իսմա-Փողոցի)

Ցանձնարարութիւնք պիտի կատարուին ճշդութեամբ և արագութեամբ։

Սոյն հայ վաճառատուն իւր յաճախորդները լիովին գոհացնելու ամէն նախապատրաստութիւն ունի և լիայոյս է որ հասարակութիւնը, մանաւանդ հայերը պիտի հաճին իրեն դիմել, փորձով ստուգելու համար իր նպարեղէնաց բարեպէշեաց ընտրութիւնն։ 1148

ՏՕՔԹԷՕՌ Յ. ԷԼՄԱՍԵԱՆ

Վկայեալ Փարիզու բժշկ. համալսարանէն

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՎԻՐԱԲՈՑԻ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Ի Բեր- Մեծ փող. Թիւ- 247

Ծարմաի ՊէյԹանէի կէց

Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի իւր բնակարանին մէջ ամէն օր կէս օրէն մինչ ի ժամ 3. (Ը. Ե.)։ Ուրբաթ օրերը ձրիարար կը դարմանուին աղքատ հիւանդները։

Նոյնպէս երկուշաբթի օրերը կը գտնուի առաւօտեան ժամը 10 էն մինչ ցերեկ (Ը. Ե.) ի Պոլիս եէնի Ճամի Թիւ 12 Վարգանեան դէղարանն ուր ձրիապէս կը դարմանէ աղքատ հիւանդները։

24 10—30

Ա. Դ. Զ.

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան եւ Աղքատախնամ ընկերութեանց որ, ըստ իւրեանց բարի սովորութեան, եթէ այս տարի եւս յառաջիկայ Ս. Զատկի առթիւ վարժարաններու աղքատիկ երկսեռ ուսանողա

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՑ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 2,170,355

ՆՕՐԹՀԲԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐՒՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բարեական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուծած թասանին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գ. տնայարկ թիւ 22 և 22 ա. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՈՐ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Սօսա գրեէի ճէտիտ գրրդ պէշ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի օթուզ եէտի փարա։

Ուրայ սապօնը գրեէի ճէտիտ եիրմի աէօրթ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի իւչ զուրուշ եիրմի ալթը փարա։

Զիվիտճիք գրեէի ճէտիտ իքի պին պէշ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի ալթը զուրուշ օն փարա։

Մօր պագամ աղաճը օթուզ պէշ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի օթուզ պէշ փարա։

Քէօք պօեասը գրեէի ճէտիտ օն պէշ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի տէօրթ զուրուշ եիրմի փարա։

Զէրտէչալ գրեէի ճէտիտ իքի պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի պիր զուրուշ օթուզ իքի փարա։

Ճապ գրեէի ճէտիտ եիրմի իքի պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի պիր զուրուշ օն փարա։

Թիզապ գրեէի ճէտիտ պին աէօրթ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի իքի զուրուշ օն փարա։

Թուզ բուհը գրեէի ճէտիտ իքի պին եէլլի, պէհէր գրեէի ճէտիտի օթուզ ալթը փարա։

Սարը պագամ խիլասասը գրեէի ճէտիտ իւչ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի օն տօզուզ զուրուշ։

Կէօզ թաշը գրեէի ճէտիտ ալթը պին եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի իքի զուրուշ սէքիզ փարա։

Գըրմըժարթաք գրեէի ճէտիտ իքի պին իւչ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի օն իքի զուրուշ եիրմի փարա։

Պէեազ բօյաս գրեէի ճէտիտ պէշ պին ալթը եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի պիր զուրուշ օն եէտի փարա։

Սօսագ գրեէի ճէտիտ տէօրթ եիւզ եէլլի, պէհէր գրեէի ճէտիտի իւչ զուրուշ սէքիզ փարա։

Գըրմըզը բօյաս գրեէի ճէտիտ պէշ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի տօզուզ զուրուշ։

Մատէն եաղը գրեէի ճէտիտ օն իւչ պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի պիր զուրուշ օն փարա։

Մօր պագամ խիլասասը գրեէի ճէտիտ ալթը պին պէշ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի պէշ զուրուշ օթուզ ալթը փարա։

Ճէհրի գրեէի ճէտիտ պէշ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի ալթը զուրուշ։

Գալայ գրեէի ճէտիտ ալթմուշ, պէհէր գրեէի ճէտիտի օն ալթը զուրուշ։

Քիւքիւրտ գրեէի ճէտիտ տէօրթ եիւզ, պէհէր գրեէի ճէտիտի պիր զուրուշ օն ալթը փարա։

Մարսիլեա թուռթալը գրեէի ճէտիտ եիրմի պին, պէհէր գրեէի ճէտիտի պէշ զուրուշ օն պէշ փարա։

Ցէե մի Իզմիտ ֆապրիկի հիմանուն ալարը իչուն միապահա օյունաճաղը էվվելճէ տաիի պէհան օյունան զալատէ մուրագամ եիրմի պիր գալէմ պոեա էճզասը ֆիլաթը մուրագամէլերի իլէ թալիպի էօհտէսինտէ ալուպ մարտ բուսիին օն սէբիզնճի կիւնինէ գաւառ պէհէր կիւն միանդասի ալէնիյէսինին իճբասը իլէ մէդրիւբ կիւնտէ գարարը գալթիսի վիրիլէճէկնինտէն իմասնա մի օն տօգուզնը կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլաթա թալիպ օյանլարին մագամը ճէլիլ Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումմուիլէ տարէսինէ միւրաճաաթ իմիմէլերի իլան օյունուր։

11 մարտ 1891 925
Նօ. 17 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՈՐ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Նիզամիյէ հրզագ անպարը իչուն միապահա օյունաճաղը էվվելճէ իլան իտիրէն եիրմի պին գըյէ դէյիթունին պէհէր գըյէսի եիւզ պէշ փարա թալիպի էօհտէսինտէ օյուպ մարթը բուսինին օն տէօրտունճիւ բէնչէվիկ կիւնիւ գարարը գալթիսի վիրիլէրէք օն ալթընճը ճուսմա իմիմէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլաթա թալիպ օյանլարին մագամ ճէլիլ Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումմուիլէ տարէսինէ միւրաճաաթ իմիմէլերի իլան օյունուր։

11 մարտ 1891 926
Նօ. 18 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊՈՐ ՍԼՐԱՍԲԷՐԻ

Թաղ վէ թօբրագ նադիր իչուն մանթրավերս իքի պին մէթրօ թունելնամ չէնիքտէն տեգօվլի սիսթէմի տար վէ ուֆագ թիմուր խալթը իլէ օն ատէտ թօբրագ վէ թաղ վակօնլարը մէվզրի միւնադասատա դօնուլարագ մարթլարն երիմնճի չարչէնպէհ կիւնիւ գարարը գալթիսի պէ ֆէրտասը եիւզտէ պէշ թէնզիլաթտէն գապուլ կիւնիւ օյտու զընտան իմիտաա թալիպ օյանլարին չէրարիթի մահսուսէսինի անկարպ թէնզիլաթ իճբա իմիմէք իւզրէ ինչուանթր առբէրիսէ տարիրէսինէ միւրաճաաթ իմիմէլերի իլան օյունուր։

11 մարտ 1891 927
Նօ. 19 3—3

MORRHUOL
DE CHAPOTEAUT
ՇԱԲՕԹՕԻ ՄՕՐԻՒՕԼԸ

ՄՕՐԻՒՕԼԸ (բրներկայ ցեղ զուտ մորիւ ձկան իւղի բոլոր կազմական սկզբունքներ, բացի իւղային հանգամանքէ։ Ամէն մարգ գիտէ մորիւ ձկան իւղի անպատեհութիւնը ըլլ, ճաշակի և հոտառութեաց անախորժ է և շատ անգամ անմարսելի ու փորհարութիւն տուող։ ՄՕՐԻՒՕԼով բոլոր այս անպատեհութիւնքն կ'անհետանան, և այսպէս քաղաքացի և գիւղական հիւանդացողներու և ան կրնան գործածել մէջ թթնկին բրը չափազանց ուժգին ունենալով։ ՄՕՐԻՒՕԼ դեղ մը որ սխալ ծանր կը զննցնէ, որ հիւանդասու ոնտրու դէմ քրն կուտայ բնական կերպով ած գրնը, որ կը բուսէ հաց և գիշերային քրտինքը, և հիւանդին կը ներշնչէ ուժի և բարեկեցութեան անուշ։ ՄՕՐԻՒՕԼը տղայոց ևս կը տրուի ամանց դժուարութեան, իսկոյն կը բարեփոխէ կազմն այն անմանց որը յանախակի հարբուխներու ենթակայ են։ ՄՕՐԻՒՕԼը ամենեին չի նմանիր մորիւ ձուկ բուսած մզուած քսելուն պղտիկ կրոր գնդիկ երու մէջ զրուած է։ Իւրաքանչիւրը կը ներկայացնէ թռուբ մորիւ ձկան իւղի ծանրութեան 25 գրամ, գիտիկները կը ն ատեն այս դեղահատը գործնական սկզբանց ամենէն ճարը։

ԷԿԳՐՈՒԱՏԵՂԻՆ ի Բարիզ, Վիլլէն փողոց, թ. 8

SANTAL DE MIDY
ԴԵՂԱՊԱՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ

Գեաք չի թողուր Ք.ԼՊԱՊԻ, ԳՈՒԻՊԷՊԻ, կաղարիչ Հ զանդարու։ Կը բաշխէ 48 ժամուան մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնները,—մէն մի դեղահատ կը կրէ սոյն անունը սեւ տառերով։

MIDY

Բարիզ, 8 վ իվիէն փողոց, 8։

Sirop de Follet

ԿՈՒՏՐՕՆ ՎԷՐԻՆ
ՇՈՒԱՐԱՄ ստացած 1883ի Ամստէրտամի միջազգային ցուցահանդէսէն և 1889ի Բարիզի Տիեզերական ցուցական դէսէն։

ՄԻԱԿ ԾԾՄԱՐԻՏ ՀԻԹ
խայծդանի, որուն Բարը ԲոՒԼ յատկութիւնները կը պարունակէ, մինչդեռ խայծդանի դեռ պատրաստութիւնք կորուծ Վէրի հոտն ու համը միայն քիչ մը ունին։ Այս խայծդանի մէկ չափը՝ պատիճի մը (ֆոբ-էլ) բոլոր ազդեցութիւնը կ'ընէ։ Սակայն կարելի է օրը մինչեւ 20 Հ՞ կոտրբն Վէրն առնուլ առանց վնասուելու, մինչդեռ խայծդանի քսան պատիճ աղեաց վտանգաւոր գրգռում մը յառաջ կը բերեն։

Անհոտառեալ ուելի ազդեցիկ և դեղապատրաստուած խայծդանի ուրիշ Բերէ դարտարատրիւնէրէ, ԿՈՒՏՐՕՆ ՎԷՐԻՆի հեղուկը կը ծախսուի սրուակով, մէկ ու կէս ֆրանքի։ 20 լիտր ջուրի հետ խառնուելու բաւականաչափ։ Աւելի մեծ սրուակները 2½ ֆրանքի։ 239

Արտօնատէր Ա. ՋԱՄԱՌԵԱՆ
ՋՋՀՈՒՕՐԱՄԱՆ ԱՐԵՒԵԼՔ Ի ԲԱՐԻԶ

ՅՕԴԱՅԱՒԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ
ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Շ. ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԷՐԷ Ա.Ա հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ առնուազն մէջ կ'անհետացնեն աւազն և քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշուող միւս անլուծելի նիւթերն այ)։ Ասով է որ այնչափ ազդեցիկ են վերոյիշեալներ հիւանդութեանց դէմ։

ԼԸ ԲԷՏՐԻԷԼ ԵՒ Ը.Ն.Ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 2218

LE SIROP DE FOLLET

Կ'անհետացնէ յաւերն դիմամ քնաստութիւնն որը յառաջ կուգան Զղջացաւ, Յօդացաւ, Գլխացաւ, Ընչաբգեղ, Լութենէ, Հազ, Ուղեղի յոգնութենէ, Զղային գրգռումէ, Մտահոգութենէ, Օրին տաքութենէն, և այլն։ ՖՕԼԼ էի Օ-ՇԱՐԱԿԸ կուտայ խորին քուն մը, կանանաւոր քունին նման իւր գործածութիւնը չունի ափիոնի կամ մորփինի անպատեհ հետեւութիւններէ ոչ մին։

«Քլորաը հիւանդին տալու լաւագոյն եղանակն է այս։ լաւ կը պահուի. եւ ստամքսը չգրգռեր»։
ՋԵՒԱՐԱՆ ԲՐՈՖ. ՊՈՒՇԱՐԴԱՅԻ

ՖՈԼԼԷԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը ծախսուի ամէն ե կրաց դեղատանց մէջ, և կը պարտաստուի Լ. Ֆուէռի տան մէջ, 19, փոքրոյ փողոց, Բարիզ։ Բարձրագոյն վարձատրութիւններն և ոսկեայ միտալներն ստացած է Մեմեէյի, Ամստէրտամի, Բարիզի և այլ միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջ։ 2203

ՀԱՐԱՍՆԵԿԱՆ ԾԱՂԿԱՓՈՒՆՔ
ԳԵՂԵՑԿԱՇՈՒԹԵՄԲ, ՄԱԼԱԹԱՅԻ ԳՈՅՆԵՐ, ՄԻՇՏ ԾԱՂԿԱՓՈՒԹԻՒՆ, ՄԻՇՏ ԹԱՐՄ։

Ընդամենն մը փոքր պիտի հատոյէ ամէն Տիկին թէ որչափ գեղացնոյ է այս ուրիշ ամէն հեղուհիներէ և բայց ի թ. փոշիներէ։ Առանց անգամ գործածելոյն ալ, որ վանի մը վարկեանի գործ է, պիտի տեսնուի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեերը և ձեռուները պիտի ստանան անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սապոնի գրգռիչ յատկութիւններ կը հանդարտեցնուն։ Ընչեսա կ'ընէ մորթի սեռերը, երեսի և ձեռքի ցաները, արևաքրտը, և ուրիշ ամէն բրտութիւն և թծաւորութիւն։ Եւ սա ամէն բանով՝ անկարելը կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուած է։

Գալլասոր մ'թեթանոցը (114 and 116 Southampton Row). Ղրնտոն է։ Ղրնտոն։ Բարիզ ու Նիս։ Եօրք։ Կրկնաւոր սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անդրիացի գեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Դալաթիա Եիւքսէք քարարրըմ Իսմօն Քարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան Եղբարց դեղարանը՝ կամուրջ, Ջի գիմաց Թիւ. 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իզմիտոի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ 2218

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Գերազանց դեղ ի բուժումն հաքոռոյէ, կոծրոյէ բերբոյէնց, յօդացաւէ, ցաւերու, վէրերու, կոշտերու և այլն։ Կը ծախսուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ 2218

ՍԱԼԻՀ ՍԸՏԳԸ
ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՊԱՅԱԶԻՏ, ՕԴՇՈՒԼԱՐ ՊԱՇԸ ԹԻՒ 61

Արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն կարգի գեղեցիկ ու դիմացկուն կոշիկներ կը պատրաստուին Ֆրանսական առաջնակարգ ապրանքներէ։ Այս խանութը դիմող յաճախորդք մեծապէս գոհ պիտի լինին մանաւանդ գներու ածանութենէն։ 2 թիւէն 4 թիւ կոշիկներու կարով պատրաստուածները հինգ զրշ աւելի պիտի ըլլան փայտէ գամով պատրաստուածներէն։ 4 թիւէն 6 թիւի համար 5 զրշի յաւելում մը պիտի ըլլայ այդ տարբերութեան վրայ։

Զրշ. տեսակ	Զրշ. տեսակ
85 ամէն տեսակ կարով պօթին կալոշ	33 կնոջ մուճակ
52 սկարբին կարով	40 պատատական կալոշ
130 կալոշով մոյկ կարով	70 կնոջ համար պօթին կալոշ
65 պօթին կարով	45 16 թիւէն մինչ 21 թիւ պօթին կալոշ տղայոց համար
80 մէստ կալոշ գամով	150 թէլաթին և ուղտի մորթէ մոյկ
140 ամէն տեսակ մոյկ	70 կէթա
160 փայլուն մորթէ մոյկ	

Տղայոց յատուկ կոշիկներու 21 թիւէն վեր եղածներուն համար հինգ զրշի յաւելուած մը պիտի ըլլայ։ Յատկապէս յանձնարարուած կոշիկներու համար հարիւրին տասը յաւելում մը պիտի ըլլայ այս գնոյն վրայ։ 29 18—24

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթոր Ա.էրի ջերմային հիւանդութեան, այս գեղը՝ որ անհաւատ բաղդաւորութիւն մի է զանազան բուսեղինաց, է դառնահամ և ազդու կապարիչ, ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճաքճաքուտ վայրերու ջերմամբ կիզմամբ վատ ու տպականաւոր օդերէն, որոնք օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ազդեցութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդեանցը ստոյգ գիտութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր ածխաթթուի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմիս և ախտեր, և ապեան թունաւորումն. որոց առ ամենեցունց տրուած է ջերմն և սառուցեալ, թոգուն ջերմ, պարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մանգնային ծանգ և հաստագ տենդոց։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ է թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճաքճաքուտ վայրերէ բուրեալ մահաբեր նիւթերով կամ բաց աղբանոցներէ և ալանների ծածկուած եղած թունաւորաբեր կազերով զորս մարդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Ա.էրի ջերմն ու տենդից դեղը կը ընդէ այդ գունաւոր նիւթոց կամ կազերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն ստուգապէս անվնասնգ է և անվնաս է և օգտաւոր ստոյգ, միայն թէ տրուած հրահանգից համաձայն գործածուի։ Այը ծախսուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Գալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 23

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1891 Մարտ 2 Շաբաթ օրէն սկսեալ մինչև Բամազան 1

Բոլոր կիրակի օրերէն) Եւրոպական երեքշաբթի կամաւորէ ՀԷՆՈՎ ընթացասաց երթեւեկումներն։

Ժ.	Ա.	
12 40	Եկեղեմ. Մեզդ. Պեշ. Թարդ. Եկենք. Աթենաս Պլաճ. Ր. Հիսար (Ամենայնա գիւղի ընդ. հետ պիտի հաղորդակցի)	37
1 40	Եկեղեմ. Մեզդ. Պեշիւք. Թարդ. Եկենիքեպ Մերկ. Ր Հիսար (Ամենայնա գիւղի ընդ. ին հետ պիտի հաղորդակցի)	39
2 35	Ր. Ա. Գալատ Մեզդ. Պեշյ. Թարգ. Պեշյոզ ակնից Գանտի. Պեշիք. [Գանտ. ընդ. հետ պիտի հաղորդակցի. ուր. օրերը 2·50ին Վանք. Զէնկ. Պեշ. Գէլ Պեշիք]	38
3 —	Եկեղեմ. Մեզդ. Պեշ. Թարդ. Եկենք. Պեմեն. Մերկ. Պեշատ. Ր. Հիսար. Պեշիք Օրթ [Պեշիքի ընդ. հետ պիտի զորդակցի) ուրբաթները Ամենվ. Գուբ. Օրթ. Պեշիք	17
4 50	Եկեղեմ. Մեզդ. Պեշիւք. Թարդ. Եկենք. Սեմեն. Մերկ. Պեյատ. Ր. Հիսար Պեշիք Պեշիք. ուրբաթները Ամենվ. Կուբ. Օրթ.)	37
6 —	Եկեղեմ Մեզդ. Պեշիւք. Թարդ. Եկենք. Ամենեան Մերկ. Պեյատ. Ր. Հիսար. Պեշիք Ամենվ Գուբ. Օրթաք. Պեշիկ.	20
7 —	Եկեղեմ. Մեզդրդ. Պեշիւք. Թարդ. Պեշյոզ Բարդ. Եկենք. Մերկ Գանտ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Ամենայա Զէնկեդք. Պեշյեր. Օրթաք. Գուբ. Պեշիք. Իւսկ.	22
8 —	Ա. Հր. Գալատ Եկեղեմ Մեզդրդ. Պեշ. Թարդ. Եկենք. Ամենեան Մերկ Ր. Հիսար Պեշիք Ամենվ. Գուբ. Օրթ. Պեշիք.	38
10 —	Մեզդրդ. Պեշ. Թարդ. Եկենք. Մերկ Ր. Հիսար Ամենվ Օրթաք. Պեշ.	34

Երեքշաբթի կամաւորէ նշեալ ընթացասաց

Ժ.	Ա.	
12 35	Սեիրք. Մերկոնի պատ. Ր. Հիսարպեշիք Ամենվ. Գուբրյ. Օ.թաք. Պեշիք.	20

Աշնանվասիրեալն կամաւորէ նշեալ ընթացասաց

Ժ.	Ա.	
12 30	Պեշիք Ամենվ. Գուբրյ Օրթաք. Պեշիք.	2
1 —	Պեշիք Ամենվ. Գուբրեյ. Օրթաք. Պեշիք.	20
1 20	Օրթաք. ին ուղղ. կամրջ. (բացի ուր. ե)	25
1 25	Ր. Հիսար Պեշիք Ամենվ. Գուբ. Օրթ. Պեշիք. Կամ.	28
2 —	Պեշիք Ամենվ. Գուբ. Օրթ. Պեշիք.	22
2 25	Ր. Հիսար Պեշիք Ամենվ. Գուբ. Օրթ. Պեշիք	19
3 —	Պեշիք Ամենվ. Գուբ. Օրթաք. Պեշիք. Ուրբ. օրերը 3·15ին	20
3 30	Պեշիք Ամենվ. Գուբ. Օրթ. Պեշիք. (բացի ուրբաթե)	28
4 —	Պեշիք Ամենվ. Գուբ. Օրթ. Պեշ. Գամ. [բացի ուրբաթե]	25
4 10	Օրթաք. ին ուղղ. կամրջ. [բացի ուր. ե]	17
4 50	Պեշիք Ամենվ. Գուբ. Օրթաք. Պեշիք	32
10 10	Մերկեան Զէնկեղ. ուղղ. կամրջ. [ուրբաթները Զէնկեղ. չկայ]	37
11 10	Պեշիքեան ուղղ. կամուրջ [բացի ուր ե]	22

Ամենայնի եղբերէն կամաւորէ նշեալ ընթացասաց

Ժ.	Ա.	
12 30	Վանք. Զէնկեղ Պեշյեր. Գուբ.	19
12 40	Պեշյոզ Բարդ. Զուգ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ Օրթաք. (Գանտ. պիտի հաղորդեցի.) (Ուրբաթները բացի Օրթաք. ին Վանք. Զէնկ. Պեշ. Գէլ Պեշիք.	25
1 10	Պեշիք Գանտ. Վանք. Զէնկեղ. Պեշյեր. Գուբ Պեշիք. [բացի ուրբաթե]	32
2 5	Գանտ. Վանք. Զէնկ. Գուբզ. Պեշիք	34
3 —	Գանտիլ. Վանք. Զէնկեղ. Պեշյեր. Գուբ. Պեշիք. ուրբաթները 3 15ին	32
3 15	Պեշյոզ Բարդ. Զուգուգ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանտ Պեշիք. (Գանտ. պիտի հաղորդակցի) [Ուրբաթները 3 35ին Վանք. Զէնկ. Պեշ. Գուբզ. Պեշիքեթաց կը հանգպի	38
4 —	Գանտ. Վանք. Զէնկեղ. Պեշյեր. Գուբ. Պեշիք. (Բացի ուրբաթե)	34
4 55	Գանտ. Վանք. Զէնկեղ. Պեշյերդ. Գուբզ. Իւսկիւտ. (Բացի ուրբաթե)	39
5 —	Պեշյոզ Բարդ. Զուգ. Գանդրա Ա. Հ սար Գանտ. Վանք. Զէնկ. Պեշյեր. Գուբզ. Պեշիկ.	19
7 —	Մերկ. Ր. Ա. Հիսար Գանտ. Ամենվ. Զէնկ. Պեշ. Օրթ. Գուբզ. Պեշիք. Իւսկ.	28
9 —	Պեշ. Թարդ. Պեշդ. Բարդ. Զուգ. Գանդ. Գանդրա Ա. Հիսար Գանտի. Վանք. Զէնկ. Պեշյ. Գուբզ. Իւսկ.	25
10 30	Պեշյոզ ուղ. կամրջ(բացի ուր. ե)	19
11 —	Գանդրա ին ուղ. կամրջ.(բացի ուր. ե)	20
10 80	Պեշյերգեշին ուղղակիկամուրջ ուրբաթները 11ին Գանտիլի	28

(Բոլոր կիրակի օրերէն) կամաւորէն Եւրոպական երեքշաբթի կամաւորէ նշեալ ընթացասաց ժամերը

Ժ.	Ա.	
1 35	Պեշիք Օրթաք. Ամենվ. Պեշյեր Ր. Հիսար	19
2 30	Պեշիք. Օրթաք. Գուբ. Ամենվաքաք. Պեշիք Ր. Հիսար Մերկ. Եկենք. Թարդ. Պեշդ. Մեզդրդ. Եկենք.	37
3 35	Գալատի. ուսկ. Պեշիք. Գուբզ. Օրթ. Պեշյեր. Զէնկեկ. Ամենվ. Գանտի. Ա. Ա. Ր. Հիսար Գանտիլի Մերկ. Եկենք. Բարդ. Պեշդ. Թարդ. Պեշդ. Մեզ. Եկենքմանալիք	23
4 15	Պեշիք. Օրթ. Գրբ. Սրեմ Պեշիք Ր. Հիսար Պեշյ Սեմեն Եկենք. Թարդ. Պեշդ. Մեսաք. Եկենք.	20
5 20	Իւսկ. Պեշիք. Գուբզ. Օրթաք. Պեշյ. Զէնկ. Ամենվ. Գանտ. Ա. Ա. Ր. Հիսար Գանդ. Զուգաք. Մերկ.	28
6 —	Գալատի. Պեշիք. Օրթաք. Գուբրեյ. Ամենվ. Պեշիք. Ր. Հիսար Մերկ. Եկենք. Պեշդ. Թարդ. Պեշդ. Մեսաք Գալատիքեր	38
7 —	Պեշիք. Իւսկ. Գանգ. Պեշ. Զէնկ. Ամենվ. Գանդր Ր. Հիսար Պեշյոզ. Գանդ. Եկենք. Թարդ. Պեշդ.	25
8 30	Պեշիք. Օրթ. Ամենվ. Պեշ. Ր. Հիսար Մերկ. Եկենք. Թարդ. Պեշդ. Մեսաք. Գալատիքեր (ուրբաթները 0 մինչև ուրբ.)	39
9 20	Պեշիք. Օրթաք Գուբզ Ամենվ Պեշիք Ր. Հիսար Մերկ	37
10 5	Պեշիք. Սրեմ. Գուբ. Ամենվ Պեշիք Ր Հիսար Պեշյոզ. Մերկ. Եկենք. Թարդ. Պեշդ. Մեսաք. Գալատիքեր (ուրբաթները 0 մինչև ուրբ.)	39
10 45	Ր. Հիսար Պեշյոզ. Մերկ. Գանգ. Եկենք. Թարդ. Պեշիքարեր. Մեսաք. Եկենքմանալիք. (ուրբաթները չկայ)	17
11 20	Եկենք. Թարդ. Պեշ. Մեսաք Եկենքմանալիք [ուրբաթները Պեշյոզդրեալ]	37
11 35	Պեշիք Ր. Հիսար Պեշյոզ. Մերկ. Աթենք. Եկենք.	20

Կամաւորէն Ամենվաքաքեան Եղբեկեան ընթացասաց ժամերը

Ժ.	Ա.	
12 30	Պեշիք Ամենվ. Գուբրյ Օրթաք. Պեշիք.	2
2 20	Ուղղակի Պեշիք (ուրբաթները 2·35ին)	20
2 50	Ուղղակի Պեշ. (Բացի ուր. բաժնե)	28
3 25	Ուղղակի Պեշիք (բացի ուրբաթե)	25
4 10	Ուղղակի Պեշիք [բացի ուրբաթե]	32
10 30	Պեշիք Օրթ. Գուբրյ. Ամենվ. Պեշիք (Ուրբաթի օրերը չի կայ)	22
11 15	Գալատ. Պեշիք. Օրթ Գուբ. Ամենվ. Պեշիք Ր. Հիսար Պեշյոզդրբ.	28
11 45	Պեշիք. Օրթ. Գուբրյ. Ամենվ. Պեշիք	19
12 —	Պեշիք. Օրթ. Գուբ. Ամենվ.	22

Կամաւորէն Ուրիկան Եղբէ։ Երթեւեկող ընթացասաց ժամերը

Ժ.	Ա.	
1 25	Իւսկ. Պեշիք. Պեշյեր. Զէնկ. Ամենվ.	2
2 25	Ուղղակի Գանտ.	32
3 15	Ուղղակի Գանտրլ. [Բացի ուրբաթե]	34
3 30	Իւսկ. Գուբզ. Պեշ. Զէնկ. Վանք Գանտ. Ա. Հիսար Գանդ. Զուգաք. Բարդ. Պեշդ.	19
4 10	Ուղղակի Գանտիլի (բացի ուրբաթե)	39
9 15	Պեշյեմաշ. Գուբզկոնեմ. Պեշյեր. Զէնկեր Գանտիլ Ա. Հիսար Գանդիա Բարդ. Պեշդ. (բացի ուրբաթե)	19
10 —	Պեշիք. Գուբզ. Պեշյեր (Պեշդ. ի ընդ. հետ պիտի հաղ. ուրբաթները Զէնկ. Գանտիլի)	28
10 30	Պեշ. Զէնկ. Գանտ. Ա. Հիսար Գանդ. Զուգ. Պեշդ. Թարդ. Պեշ. Մեզդ.	38
10 40	Իւսկ. Գուգ. (Բացի ուրբաթե)	20
11 —	Պեշիքեթաշ Գանտիլեմ. Պեշյեր. Զէնկեկ. Վանք. Գանտ. Պեշ. Գեշ (Ուրբաթի օրերը Իւսկ Գանտիլի Պեշդ. ի ընդ. հետ չի հաղորդակցիր)	32
11 15	Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանդիլեմ. Զուգ. Բարդ. Պեշդ. Գուբզ.	25
11 45	Գանտիլ. Գուբ. Պեշ. Զէնկ. Վանք	34
12 —	Իւսկ. Գուբզ. (Բացի ուր. և շաբաթե	15

Զէյ-Զաֆ եղեալ ընթացասաց

Ժ.	Ա.	
2 40	Ամենվ. Զէնկ Պ.յյեր. Օրթաք. Գուբզ. Իւսկ. Պեշ. Գ. Գանգ. Կամուրջ	6
10 —	Ամենվ. Զէնկեշ. Պեշյեր Օրթ. Գուբզ. Իւսկ. Պ շաբ. Գանգ. Կամուրջ (բացի ուրբաթաշ)	15

Զէյ-Զաֆ եղեալ ընթացասաց

Ժ.	Ա.	
4 30	Կամուրջեն Գանգ. Իւսկ. Պեշիք Գուբզ. Օրթաք. Պեշյեր Զէնկ. Ամենվ.	8
8 30	Կամուրջեն Իւսկ Պեշի